

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H
ANTVORSKOV
HØJSKOLE

AARSSKRIFT
1927

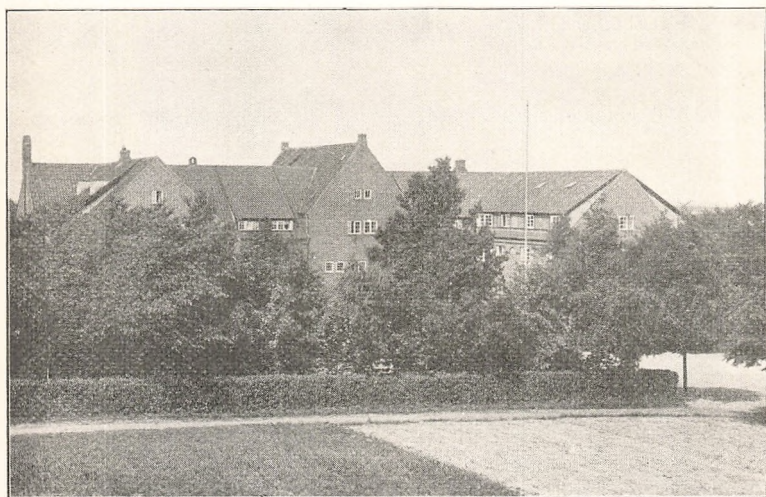
UDGIVET AF
ANTVORSKOV HØJSKOLES ELEVFORENING

Statens pædagogiske Studiesamling
København

*Med venlig Hilsen fra
Fred. Kongaard.*

Julen 1927.

ANTVORSKOV HØJSKOLE

AARSSKRIFT 1927

SORØ AMTSTIDENDES BOGTRYKKERI .'. SLAGELSE

Statens pædagogiske Studiesamling
København

H

TRYKT SOM MANUSKRIFT

Statens pædagogiske Studiesamling
København

ET UNGDOMSVENSKAB

GEORG BRANDES — CHR. RICHARDT

EN Skærsommernat i 1860'erne kørte en Char-à-banc, fyldt med glade, danske Studenter, hjem fra et Studentergilde i Dyrehaven. Det var ret den danske, lyse Sommernat med al dens Trylleri, drømmende Skove, dugblanke Enge, dampende Moser og duftende Hybenhegn, der dannede Rammen om dette muntre Selskab.

Foran paa Bukken hos Kusken sad to Ungersvende; den ene ivrigt gestikulerende, diskuterende, kritiserende; den anden tavs, indadvendt, lyttende.

Da Vognen svinger ud af Skoven, og Eremitagesletten laa der aaben foran dem, Øresund ved den ene Side og sovende Bøndergaarde ved den anden, mens det svindende Sol-skær i Vest bliver hilst af det første rødmende Gry i Øst, bryder den tavse Ungersvend ud i Betagethed ved Synet af dette vidunderlige skønne Maleri:

„Nu favnes Kveld og Gry i sagte Gløden,
og Aftenrøden kysser Morgenrøden!”

Hans iltre Sidekammerat griber ham begejstret i Armen og udbryder: „Men, Richardt! Du er jo Digter!”

Og det var sandt. Disse to Linier bliver siden Kærnen i det skønne Digt „Skærsommer”, et af de fineste Naturdigte, der er lagt paa dansk Tunge.

— Disse to unge, der hin Sommernat bøjer deres Sjæle over Poesiens Kildevæld, er to, hvis Navne har Klang paa hver sin Vis i det danske Folk: Georg Brandes — det skarpe Staals Klang, og Chr. Richardt — Guldets sprøde Klang.

To Ungdomsvenner er det, saa vidt forskellige i Af-

stamning, Naturgrundlag, Væsen og Væren, Trang og Higen og Maal, Livssyn og Menneskeopfattelse, som Nat er forskellig fra Dag, og dog alligevel to, der hver med sit særegne Ansigtstræk og sin Personlighed udfylder hinanden og tilsammen viser den Spændvidde, der i forrige Slægtled var i det aandelige Danmark.

II.

Underligt med det Venskab — først dette, at det i det hele taget kom i Stand, og at det saa kunde holde. Men det laa vel i den Lov, at Modsætningerne tiltrækker hinanden, og deri, at de begge var Personligheder, der respekterede hinanden. Brandes siger om Richardt: „Kærnen i hans Væsen var Samvittighedsfuldhed baade som Menneske og Kunstner”. Og Chr. Richardt havde Ærbødighed for den brændende Sandhedssøgen i Brandes' Sjæl.

Fritænkeren og Præsten er det, der staar saadan over for hinanden. Fritænkeren Brandes' Kampmærke er den luende, altafsvidende Fakkellid; Præsten Richardts det stille, altsonende og altoprejsende Kors.

Fra hver sit Hjem og sin Samfundskreds kom de.

Georg Brandes er Jøde — f. 4. Febr. 1842 — det er, som denne kolde Frostmaaned har givet dette Barn i dets Fødsel Kulden til Element — Hadets, Trodsens, Tvivlens og Samfundsstormens Kulde. Et aldeles fattigt Begreb om Barneverdenens Rigdom og alle Barneminders sære, dulmende Musik har han. I hans mægtige Produktion (de samlede Værker med alle Supplementsbindene ca. 15,000 Sider, foruden et Utal af Artikler i Blade og Tidsskrifter) forekommer der ikke en eneste Barndomserindring af Værdi. Den fineste Tid af et Menneskeliv er han ufølsom over for. „Barnet, saa ungt som det er, fødes gammelt. Fra Barnet er der kun eet Skridt til Dyret” (i Afhandl. om H. C. Andersen).

Chr. Richardt er udgaaet fra et kristent Hjem — f. 31. Maj 1831 — der er ogsaa noget symbolsk heri: Aarstidens bløde, sangfyldte Svulmen bliver Chr. Richardts Natur — en Kærlighed, en Ydmyghed, en Tro og en Menneskehengivenhed saa inderlig og varm som selve Sommerdagens Sol

og Sange. Saa skønt synger han allerede i sine første Digte fra 1861 om Barneaarenes bløde Vugger:

En Vidiekurv med Gænger smaa
det var den første Vugge, du saa;
den næste havde Livets Varme,
det var din egen Moders Arme.

Og efter at have beskrevet de mange Vugger, hvori hele Menneskelivet gynges, munder han ud i dette stemningsbevægede Vers:

Men hvor saa end de Vugger gaa
om end med Svanedun eller Straa —
husk: *Livet selv i Smil og Sukke,*
det er kun Evighedens Vugge.

— Som unge mødtes de i Studenterforeningen, i litterære Diskussioner, i Theatret, paa „Dagbladet”s Kontor, hvor Chr. R. var Anmelder; paa Richardts Studenterhybel i Kronprinsensgade bryggede de sammen mangan baade hvas og skælmsk Artikkel, Richardt siddende med Pen og Papir ved Bordet eller lavende The paa en Kaffekande (kaldet „Jomfruen”), mens Brandes jog op og ned ad Gulvet dikterende og kritiserende. Dér i de lange Efteraars- og Vinternætter var saa de to med deres Særmærke — Brandes med Kulden, Richardt med Hjertevarmen.

Dreven af en ubændig Higen efter at vide alt og en Tid religiøst bevæget havde Brandes allerede fra sit 19. Aar kastet sig ind i religiøse Studier; saa giver han sig i Lag med *Søren Kierkegaard*, Manden, der ubarmhjertigt blotter Sjælen og stiller den nøgen over for Evighedskravene. Og her fik den unge Brandes sit Grundskud. *Søren Kierkegaards* Ord: Kun den, der føler sig som Synder, kan tage mod Kristendommen; kun den, der kan ofre sig selv, fornægte sig selv og forsage, kan frelses — dette bliver for den selvsikre unge Brandes uefterkommeligt. Og hertil kommer det stærke Vidnesbyrd om Frelserens Død paa Korset for vor Skyld. — Dette oprørte det Sind, der vilde alt selv. En Tid lang tumlede han med de to Problemer: Udødelighed og Bøn, og da han ikke kan finde til Bunds i disse Dybder, gaar han til sin Lærer, Professor Hans Bröchner („den første Fritænker i

Danmark", kalder Br. ham) og spørger, faar dette korte, for ham altafgørende Svar: „Der er saa vidt mig bekendt intet, der tyder paa, at et Menneskes Liv fortsættes efter Døden". Hermed var Porten for Gudsfreden i Menneskestriden faldet i for ham. Han erklærer nu som Resultat af al religiøs Søgen: Jeg tvang min Følelse i Ro, brugte al min Kraft til at kue de Krav, mit Hjertes Følelsesliv stillede. For Fremtiden vinder jeg nu min Ro og Tilfredshed ved at sige: „Sandheden ligger der, hvor min Tanke siger Ja". — *Mod al Tro og for den frie Tanke!*

Nu er det for ham om at vise, hvilke store Herligheder i Digtning og Kunst Menneskelivet *her* byder paa, enhver Tanke om Liv efter Død skal slaas ned som noget, der er naturstridigt og barnligt og umandigt.

Hvor vemodigt! hvor fattigt! hvor ulykkeligt et Ungdomsresultat. Og i den voldsomme Kamp mellem Tro og Viden, der nu rejses, er han en uforsonlig Stridsmand, der ingen anden Gud dyrker end Menneskeforstanden.

Vennen Chr. Richardt havde ogsaa fundet sit Staasted og sin Kamprustning til Sjælestriden.

Mens Brandes' Staasted er den stolte Videnskab og Rustningen den frie Mennesketanke, har Richardt fundet sin faste Borg under Golgathakorsets Skygger, og dér staar han da paa ægte kristen Væbnervis med „*Troens Skjold og Aandens Sværd*".

Karakteristisk for de to er deres Ungdomsvers — deres Motto:

Georg Brandes:

Højt op til Lysets og Kunstens Hjem,
dybt ned til Tankens dybe, rene Vande,
vidt frem til fremmede, fjerne Strande.
Højt op — dybt ned — vidt frem!

Chr. Richardt:

Du, som Vejen er og Livet,
dig, vi har vort Haandslag givet,
Jesus, dig paa hvem vi tror;
mellem alle Verdens Røster
din er ene den, der trøster,
led os i dit Hyrdespor!

Og mens Brandes højlydt proklamerede sit fordringsfulde: „Højt op“, sang Richardt i de Aar saa stille: „Lær mig, Sol, den Kunst at dale!“

III.

Aar 1867 afbrødes det personlige Samvær mellem de to. Richardt blev Højskoleforstander i Tune og 1872 Præst i Ørsted paa Fyn. — En Mand, der virkede i det folkeliges og kristeliges Tjeneste, maatte nødvendigvis tage Afstand fra een, hvis Livsplan laa i det aristokratiske og fritænkeriske.

Og hvor forskellige blev ikke Rammerne om disse to Mænds Arbejde og Indhold.

3. November 1871 holdt Brandes sin første berømte Forelæsning paa Universitetet. Med flammende Veltalenhed ledte han det store Europas Tanker og Syner ind over Danmark. Auditoriet var fyldt mer end til Trængsel, paa Trappegange og i Vindueskarme stod og sad Folk og lyttede og glemte sig selv.

Paa Prædikestolen i Ørsted stod Richardt og vidnede saa jævnt og ydmygt for ganske faa Tilhørere nede i Kirken, men saaledes at de ikke glemte sig selv, men fordybede sig i sig selv.

For den københavnske Ungdom udslyngede Brandes sit berømte: „Trods alt — tvivl om alt!“ Det var „alles Krig mod alle“, han tændte i de unges Sind.

For Landsbyungdommen pegede Richardt paa det ny Testamente — især Johs. 3,16: „Saa elskede Gud Verden — —“; sine Konfirmander gav han saa svære Salmer at lære som Brorsons „Kom, Hjerte, tag dit Regnebræt —“ og Grundtvigs „At sige Verden ret Farvel —“. Det var den stille Alvor, han kaldte paa i Ungdommen.

— Venskabet bevarede de — men ikke det indholdsløse *høflige* Venskab, hvor man i dum Angst for at støde hinanden snakker hinanden efter Munden; det Venskab, der ikke kan taale Sandheden utilsløret, er ikke værdigt til andet end at briste; det Ungdomsvenskab, der bare gaar ud paa at behage hinanden og ikke tager dybt Sigte paa dette at afklare

Livet med og for hinanden i alle dets Forviklinger og Gaa-der og Stride, det Venskab er dødsdømt. Og den Ungdom, der for overfladisk Venskabs Skyld bryder med sin inderste Overbevisning, sit Væsens Kærne, vil aldrig i Længden kunne *hævde sit Værd som Menneske*, men synker ned paa de umælendes Standpunkt.

Venskabet mellem de to her skildrede Mænd var da heller ikke det lumre, ængstelige Venskab, men et saadant, hvor Sandhedens skarpe Lys og de personlighedsprægede Meningers saltfriske Sus fik uhindret Lov at stryge frem og stryge igennem.

Da Brandes erklærede Kirke og Kristendom Krig og spaaede den snarlige Undergang for al „gammeldags Moral“, træder Richardt ham og hans Ildtilbedere mandigt imod med sit „Spørgsmaal“:

I som sige: der er ingen
levende, retfærdig Gud!
Nyde Livet, det er Tingen,
følge sine Lysters Bud!
Er det *dermed*, I vil trøste
den, som sidder arm og ene?
Vil I *dermed* sjæleryste
en forvildet Magdalene?

I som sige, at hos Ormen
ender Aandens Vej og Sti!
at med Døden alt er ude,
evigt Liv en Fantasi!
Vil I dermed tørre Taaren
og de Lidende husvale?
Er det derom, I ved Graven
til de Sørgende vil tale?

Eller naar Ungdomsvennen i København under jublende Bifald erklærer Menneskeforstanden og Viden for højeste Guddom, da peger den stille Landsbypræst paa en anden Magt til Hjælp i Livets Strid:

Hvad hjalp det mig, om Stjernerne jeg kendte
og kunde deres Afstand regne ud,
om ej *den* Afstand mig i Hjertet brændte,
som skiller mig fra Hellighedens Gud!
om ej jeg sørged og blev ved at sørge,
om ej jeg spurgte og blev ved at spørge,
til Svar jeg fik i Julens Frydebud.

Eller tænk paa hans forunderlige Digt om *Tro*: „Tro, som overvinder alt, eneste i Verden vide, der kan trøste dem, der lide, som kan styrke dem, der stride, som kan rejse dem, der faldt —“. Ja, denne Tro, „der var min Fader Livsens

Frø, i den jeg saa min Moder dø", d. v. s. Livets Udspring og Kilde og Livets Maal og Mening.

Og imod Brandes' Fornægtelse af evigt Liv — ak hvor fattigt! giver Richardt os sin dejlige *Paaskehymne*:

Saa er der *Land* bag Dødens dunkle Strømme,
saa er der *Vej* igen til Livsens Træ,
saa er der *Haab* for vore bedste Drømme,
saa er der *Gensyn* i Guds Naades Læ.

Det haarde i Brandes og det bløde i Chr. Richardt staar her saa klart imod hinanden — deres Livssyn er Alvor for dem begge; fra Ungdomsdagene og fremefter gaar Tiden ikke med Pjat, men de tager Livets store Problemer op, er *dybt uenige* — og *alligevel Venner*.

Richardt havde foræret Brandes en smuk Signetring — med en antik, udskaaret Sten —, hvori han havde ladet deres Forbogstaver indgravere; den gik Brandes meget med; dette skete henimod 1870. En Dag henimod Slutningen af Richardts Liv — død 1892 — var de to sammen, og da sagde Richardt til Brandes: „Det er underligt, jeg *kan* ikke være vred paa dig, skønt jeg jo egentlig burde!”

Forholdet Georg Brandes — Chr. Richardt betyder for nulevende Ungdom i Danmark dette: Halvhed i sin Livs-anskuelse er uværdigt og udueligt; en *Afklaring* maa til gennem Taagerne, et fast *Standpunkt* midt i al Livets Bølgegang. Og lad mig da sige det saa indtrængende som gørligt: i det personlige Samfund paa Troens Grund med Jesus Kristus, Guds eenbaarne Søn, Vorherre, der er en Klarhed og et Staa-
sted, der giver Livsmød og Sejr.

Aagerup Pgd. pr. Hedehusene, Oktober 1927.

H. P. HANSEN-LAVIND.

NOGLE TRÆK AF SLAGELSE BY'S HISTORIE

DER er vist adskillige andre af vore Landsmænd end Digteren Johs. Jørgensen, der er tilbøjelige til at betragte Slagelse og dens Omegn som lidt flad og kedelig. Men det maa være, fordi de ikke kender andet til Egn og By, end „hvad man ser fra Toget”. Og det gælder jo her som de fleste andre Steder: De bedste Indtryk af en Landsdels Natur faar man aldrig fra Toget. Jernbanerne er Lavlandets Børn og snor sig uden om de højere Egne. Og deres Stoppesteder, Banegaardene, ligger sjældent i de morsomste Bydele. Banegaardene er desværre heller ikke selv morsomme. Er de saa tillige Krydsstationer, har mange Rejsende ofte Minder fyldte med Ærgrelse ovre spildte Timer fra dem.

Nej, saa yder de gamle Landeveje, der i Bilernes Tid atter er bleven tagne til Naade, Egne og Byer mere Retfærdighed. Det gælder ogsaa Slagelse og dens Omegn. Tænk paa Korsørvejen over Vaarby Aa og op over den prægtige Vaarby Banke. Naar man derop, ser man Slagelse hæve sig op over Landsgrav. — Eller endnu bedre: Stands paa Skelskørvejen, hvor den kommer op paa Slotsbjergby Bakke, og se Byens herlige Beliggenhed nede ved Foden, smukt kantet af de store Skove ude til højre, og Egnen vid og blaående bag den, langt op ad Gørlev til. — Eller tænk paa den smukke Indkørsel fra Næstvedsiden, ind gennem den lange, skønne Allé, der begynder helt ude ved Charlottedal og snor sig op over Antvorskov Slotsbanke forbi Liselund og Antvorskov Højskole ned til Slotsporten. — Og aller smukkest er Byen vel endda, naar man kommer ind ad den gamle Kalundborg Landevej fra Stillingesiden. Deroppe fra Bakken ser man ret, hvor bølgeformet et Terræn Slagelse ligger paa.

Alt dette kender gamle Antvorskov-Elever saa godt. Jeg kalder kun Minderne om dette frem. Fra mindre Fodture og længere Udflugter er disse Billeder og Indtryk vævet ind i Oplevelser fra deres Højskoletid. De vil heller aldrig kunne glemme Udsigten fra Elevværelserne ind over Byen med Sol over de røde Tage og Sct. Mikkels Kirke tronende som en Konge op over Husmasserne.

Derfor tror jeg ogsaa, at nogle Træk ud over, hvad de hørte her paa Skolen om denne By, vil kunne paakræve nogen Interesse.

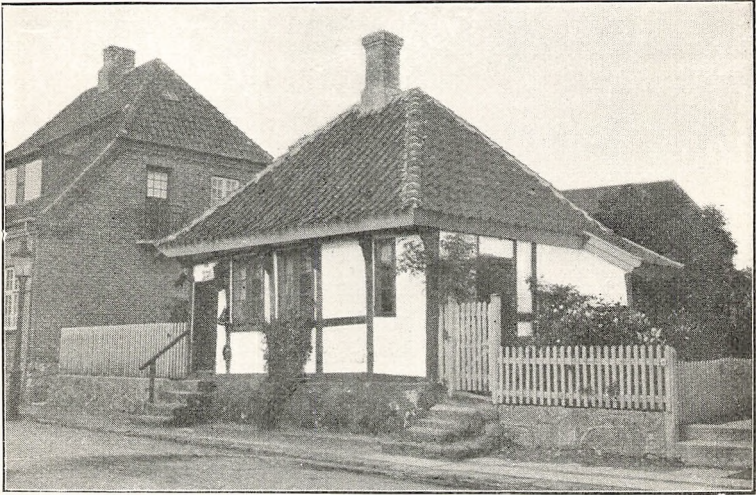
*

Slagelse skal være en af Danmarks ældste Købstæder, men hvor gammel den er, vides ikke. Paa Sorø-Tavlen med Absalons Historie nævnes hans Tipoldefar, Slav, som den, der byggede Slagelse, og han skulde ligge begravet i en Høj udenfor Byen. Men dette er rimeligvis kun Munkelærdom, og Byen er meget ældre. Dens stjerneformede Anlæg med Sct. Mikkels Kirkebakke som Midtpunkt tyder paa, at der allerede i den forhistoriske Tid maa have været Samlingssted her for Egnens Befolkning, maaske et Gudehov.

I gammel Tid skreves Byens Navn forskelligt, saaledes: Slaglosa 1181, Slagløse 1197, Slaulosia 1257, Slauløsæ 1261, Slauløs 1297, Slaghløsia 1307, Slavelse 1401. — Navnet maa efter dets Betydning stilles i Klasse med de andre ældgamle Stednavne paa -løse. Og Slag er sandsynligvis et Personnavn. Paa Egnen findes Landsbynavnene Slagstrup og Slaglille.

I det 11. Aarhundrede nævnes Byen som Møntsted. I det 12. Aarh. var Hellig Anders Præst ved Sct. Peders Kirke. Han opnaaede som bekendt stort Ry for sin Hellighed. Allerede 20 Aar efter hans Død optegnede en Augustinermunk Beretningen om hans vidunderlige Rejse fra det hellige Land. Og Slagelse kan i Følge Sagnet takke Hellig Anders for de store Bymarker. Han fik Lov til af Kongen at faa saa megen Jord til Byen, som han kunde ride omkring paa et ni Dage gammelt Føl, mens Kongen var i Badet. — Kærnen i den gamle Fortælling er, at Byjorderne paa hans Tid fik en stor

Udvidelse. I Middelalderen sagde man: „Roskilde Ringen og Slagelse Møjagen, de faar aldrig Ende”. Deri hentydes til Roskildes mange Kirker og Slagelse By's store og fede Jorder. — Frederik d. II., som opholdt sig meget paa Antvorskov Slot, øgede yderligere Byens Jorder baade ved at skænke til Borgerne og give Embedsjord til selve Byen.

Acciseboden i Bjergbygade, Slagelse.

Sine første Købstadsrettigheder fik Slagelse af Erik Glipping 1280. Valdemar Atterdag føjede flere til og gav Borgerne lige Rettigheder med Roskildeborgerne. Til Trods for, at Byen hærgedes flere Gange, bl. a. af den sorte Død, der bortrev en Fjerdedel af Befolkningen, blev den dog stadig anset for en vigtig Stad. 3. Maj 1376 holdtes her Danehof, hvor Dronning Margrethe lod sin lille Søn, Oluf, kaare til Konge. Og de følgende Regenter bekræftede alle Byens Rettigheder. Naturligvis har Antvorskov Kloster og senere Slot haft den største Betydning for Slagelse. Ikke mindst under Frederik d. II., da det en Tid var Residensslot. Det paaførte nu ogsaa Byrder for Borgerne. Naar Hoffet var her, skulde der f. Eks. holdes Staldrum i Byen til 500 Heste.

Foruden de nuværende tre Kirker havde Byen i Middel-

alderen i det mindste én til: *Vor Frue Kirke*, som laa paa det Sted, hvor nu Østre Skole ligger, paa Hjørnet af Fruegade og Skovsøgade. Et gammelt Dokument nævner en Sct. Clemens Kirke, men om den vides dog intet med Sikkerhed. Af Byporte nævnes tre: Bjergby Port, Bredegades Port og Kalsted Port, den nuværende Slotsport.

Landbruget var i Middelalderen og længe efter Byens Hovederhverv. Men Slagelse har dog fra gammel Tid hævdet sig som én af Sjællands vigtigste Handelsstæder paa Grund af sit rige Opland.

Byen havde ogsaa tidligere sin egen Havn, ved Næsbyaaens Udløb i Storebælt. *Skibsholm Havn* hed den. 1650 klagede Korsør imidlertid over det Afbræk, Havnen voldte denne By, og 1664 blev den nedlagt, og Slagelse maatte derefter benytte Korsør Havn. Og nu blev Slagelse en Tid overfløjet af denne By. 1672 havde Slagelse 1832 Indbyggere, 1769 kun 1289. Byen led meget baade under Svenskekrigen og forskellige Ildebrande. Den største Brand overgik Byen 1652, da 120 Gaarde og Huse brændte, hvorfor Byen fritoges for Skat i 6 Aar.

I det 19. Aarhundrede hævdede Slagelse sig dog hurtigt. 1801 var Indbyggerantallet 1732; 1850: 4011; 1901: 8958; 1925: 13,838.

Ingen sjællandsk Provinsby har vel haft i den Grad Gavn af Jernbaneanlægene i nyere Tid som Slagelse. 1856 førtes Vestbanen videre fra Roskilde over Slagelse til Korsør, og i 1880erne aabnedes Banen til Næstved og Skelskør og i 90erne til Kalundborg. Fra det store og gode Opland droges Folk nu yderligere ad Banerne til Slagelse med deres Handel, og Byen fik den nødvendige Forbindelse med Omverdenen for stadig at hævde sig som Handelsby. Adskillige store Fabrikker rejstes. Margarinefabrik, Spritfabrik osv., og nu nævner Borgerne med Stolthed Slagelse som Vestsjællands Hovedstad. Den er Vestsjællands største By og Sjællands næststørste Provinsby. Og der er ingen Grund til at tro, at den vil gaa i Staa med den ny Tids Befordringsmidlers Fremkomst, Biler og Rutebiler. Landeveje fra København, Næst-

ved, Skelskør, Korsør, Holbæk, Nykøbing og Kalundborg mødes her.

Gamle Bygninger har Slagelse ikke mange af. I en følgende Artikel omtales de to vigtigste: Sct. Mikkels og Sct. Peders Kirker. Ved Opgang fra Rosengade til Sct. Mikkels Kirke ligger til venstre den gamle Latinskole, nu benyttet til

Hospitalskirken og Klosteret i Bredegade i Slagelse.

Politistation. Den er opført af røde Munkesten med hvide Blindingsprydelser og stammer fra Slutningen af det 15. Aarhundrede, da den blev bygget til Kirkelade. Fra 1616 til 1809 tjente den som Latinskole. I Muren er indsat en hvid Marmorplade, der bærer Navnene paa de berømte Mænd, der har gaaet i Latinskolen: Edinger Balle, Jens Baggesen, Chr. Bredahl, B. S. Ingemann, Chr. N. Rosenkilde og H. C. Andersen. De to Lindetræer, som Ingemann omtaler, og hvori Rosenkilde og hans Kammerat sad og tingede med Høreren, Hr. Høfding, om, paa hvilke Betingelser de vilde komme ned, staar der endnu.

I Bredegade ligger Slagelse Hospital, der er Hjem for henimod 100 enligtstillede Kvinder og enkelte Ægtepar af Borger- og Haandværkerstanden i Sjællands Stift. Stiftelsen

har sin Oprindelse i det 14. Aarhundrede og var til at begynde med et Hospital for Egnens fattige og syge og bestyredes af en Forstander, der tillige var Præst ved det til Hospitalet hørende Kapel. — Hospitalet blev i Tidens Løb betænkt af baade Konger og Rigmænd og blev en anset Stiftelse. — Beboerne nu faar fri Bolig, Lys, Varme, Vask, Medicin og Lægehjælp.

Da Stiftelsens Midler stadig øgedes, oprettedes for disse 1859 en ny Stiftelse, Slagelse Kloster ved Skelskør Landevej. Der er Plads til ca. 50 Kvinder af den dannede Middelstand. — Præsten ved Sct. Peders Kirke er tillige Præst ved Hospitalskirken. For Tiden er det Provst Aage Møller. — Særlig Hospitalet i Bredegade er en anselig Bygning, som fremmede, der kommer ad Byens Hovedfærdselsaare, som Bredegade er, ikke kan undlade at lægge Mærke til.

I Bjergbygade ligger den nydelige, gamle Accisebod, som opførtes 1733. Det er et lille Bindingsværkshus med knægtestøttet Tagudhæng.

Endelig skal endnu nævnes en Bygning, som alle gamle Antvorskov-Elever har passeret mange Gange: Den gamle Kalkbrænderigaards Hovedbygning, det første Hus paa højre Haand, naar man kommer inden for Slotsporten. Det er en baade statelig og smuk gammel Bygning, fra nogle Aar før Træerne i Slotsalléen blev plantet, nemlig 1807—08.

*

Som gamle Elever ved, har jeg med Forsæt faaet min Stue indrettet saaledes, at jeg fra det store Vindue ved mit Skrivebord har den smukke Udsigt over den By, jeg nu har fortalt lidt om. Jeg holder af at sidde og se ud over den hver Dag, i Solskin eller Taagedis. Denne Udsigt har tit opmuntret og inspireret mig til mit Arbejde. Og naar jeg færdes i Byens Gader, fornøjer det mig at lægge Mærke til de gamle Bygninger og blive mindet om, at den ogsaa har levet med i vort Folks Historie gennem mange Hundred Aar.

THORVALD LAURSEN.

KIRKERNE I SLAGELSE

NAAR gamle Antvorskov Elever tænker tilbage paa de første Indtryk, de fik af Vestsjællands Hovedstad, Slagelse, paa Vej mod det Sted, hvor de skulde tilbringe nogle Maaneder af deres Ungdomstid, vil der i manges Erindring ogsaa tegne sig Billedet af St. Mikkels og St. Peders Kirker.

Man kan allerede langt borte, mens Toget ruller hen over det jævne, frugtbare Landskab, se Spirene paa Taarnene, der rager langt op over Byens Tage, idet Kirkerne er beliggende paa de højeste Steder, den ene midt i Byens Hjerter, den anden ude i Periferien ved Korsør Landevej.

Nogle vil ogsaa huske den lille Hospitalskirke, som er knyttet til en Stiftelse for gamle, beliggende ud mod Bredegade, hvor Sognepræsten ved St. Peders Kirke tillige er Præst.

I tidligere Tid har der ligget en tredje Sognekirke, Vor Frue, hvor nu Borgerskolen er, paa Hjørnet af Skovsøgade og Fruegade. Den naaede kun lige at overleve Reformationen, idet den paa kgl. Befaling blev nedrevet i Aaret 1551.

Her skal fremdrages nogle Træk af de to Hovedkirkers Historie, hvoraf enkelte — det gælder da især den gamle Beretning om St. Mikkels Kamp med Dragen — ikke blot har en lokalhistorisk, men ogsaa en kirkehistorisk Baggrund.

Som hele Midtsjællands Historie er yderst interessant og lærerig, Sorøes ikke mindst, hvor Absalons, Holbergs og Inge-manns Aand stadig svæver over Vandene, saadan kan man føle noget af det samme omkring Antvorskov og Slagelse, hvor Minderne ogsaa kan tale stærkt til En, ikke mindst i de gamle Kirker, der i saa lang Tid var Centrere for Folkets Aandsliv.

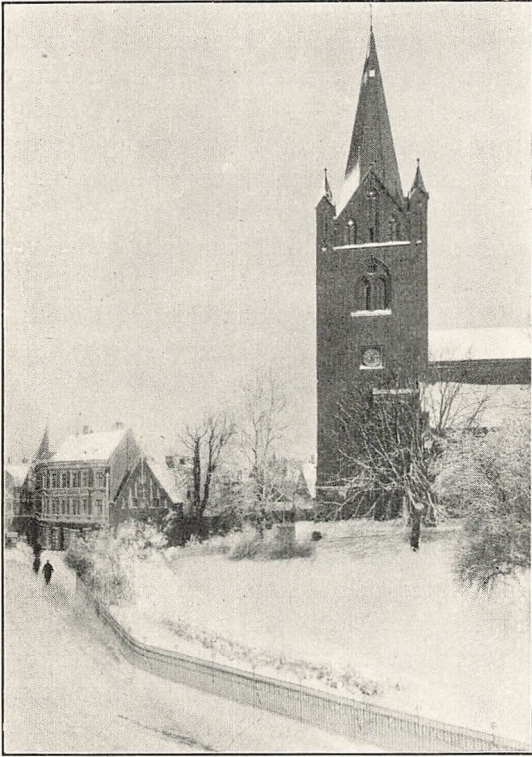
Indtil Reformationen læstes der Messer paa Latin, og Røgelsekarrene fyldte Rummene med deres Duft. Saa brød den Form for Gudstjeneste igennem, som vi nu kender, med Daab, Nadver, Prædiken og Salmesang paa Folkets Modersmaal, og den bevaredes, forskelligt præget, i de kommende Dage, — i Reformationstiden, da de foraarfriske Vinde for hen over Landet og bortdrev de klamme Taager, der havde lagt sig over Sindene under et aandløst Præsteskabs Tyranni, — i Ortodoksiens, den stive Rettroenheds Tid, hvor Kingo med sine stærke Salmer lyste op, — i Pietismens, Inderlighedens Tidsalder, hvor den Brorsonske Salmesang fik saa meget kønt til at gro frem, — i Rationalismens Periode, hvor mange Præster prædikede Kirkerne tomme enten ved at forfladige Kristendommen ved falske Lærdomme eller ogsaa ved at prædike om Faareavl og rationel Kartoffeldyrkning, indtil Grundtvig med sin Torshammer, sin malmfulde Røst i „Kirkens Genmæle” og en Salmeskat uden Sidestykke tog Kampen op med Jætterne — og saa i vor egen Tid.

ST. MIKKELS KIRKE.

Denne Kirke, som er den største i Slagelse og efter Saxo Grammaticus grundlagt 1082 af Roskildebispen Svend Nordbagge, der levede paa Knud den Helliges Tid, er indviet til St. Mikkel. Den nuværende Kirke er dog yngre. Efter en Indskrift, der blev fundet paa en Hvælving i 1874, skal Kirken være fuldført ca. 1333. — Saxos Danmarkskrønike er saaledes det tidligste Vidnesbyrd, vi har om denne Kirke. Det næste er et Pavebrev fra 1257, hvori Paven bifalder, at Kirken knyttes som Annex til Roskilde Provsti, som havde for smaa Indtægter. Og saaledes blev det gennem Middelalderen, indtil Slagelseborgmesteren Jens Ebbesen i 1670 fik Kirken frigjort ved at tilbyde at vedligeholde den og holde en munderet Rytter til Kongens Tjeneste mod at faa Kirkens Indtægter.

I Tidens Løb er Kirken undergaaet mange Forandringer, som ikke alle var lige hensigtsmæssige. Værst gik det til ved en Hovedrestauration i 1808, hvorved Højkirken og Taarnet

gjordes lavere, og det sidste mistede sit Spir og fik pikkelhueagtig Top, Vinduerne tilmuredes til den halve Højde, og i det indre ødelagdes Pillerne m. m. Saaledes stod den, indtil den 1873—76 ved en Restauration førtes tilbage til sin oprindelige Stil.

Sct. Mikkel's Kirke i Slagelse
(den lave Bygning nærmest til venstre er den gamle
Latinskole).

Kirken er opført i ren Spidsbuestil af røde Munkesten.

I den katolske Tid har der foruden det nuværende Alter været andre, nemlig for St. Jacob, St. Christoffer, St. Erasmus og Guds Legems Alter. Hovedalteret i Højkoeret menes at have været indviet til Ærkeenglen Michael, der baade var Kirkens og Byens Værnehelgen. Hans Kamp med Dragen, det gamle østerlandske Symbol paa Djævelen, er afbilledet i

Slagelse Byvaaben. Det Sted i Bibelen, som har skabt denne Helgenskikkelse, er Johs. Aabenb. Kap. 12.

I det 18. Aarhundrede blev der ved Alteret fundet et Relikvieskrin med en Indskrift, der viser, at St. Mikkel's Hverv har været at veje alle Sjæle paa Dommens Dag. Baade Skri-

net og et sjældent emaillet og forgyldt Kobberkrucifix med Relikviegemme, som efter Indskriften indeholdt et Stykke af Kristi Kors og andre Relikvier, findes nu paa Nationalmusæet.

En ny Døbefont af Sandsten i gotisk Stil har erstattet den gamle, som stadig bevares.

Den gamle Altertavle, der forestiller Nadverens Indstiftelse, er nu ombyttet med et forgyldt Trækors og hænger i Forhallen til Taarnet. — Prædikestolen er fra 1614.

Iøvrigt er meget gammelt Inventarium nu fjernet. En Del malede Portrætter, Mindetavler og Ligstene minder endnu om tidligere Præster, Borgmestere og nogle til den nærliggende gamle Latinske skole knyttede Lærere.

Der er altsaa ikke bevaret meget af materielle Minder om Helgendyrkelsen som f. Eks. Helgenbilleder, Faner og Relikvier m. m.; thi i Reformationstiden blev selv meget betydelige Kunstværker tilintetgjorte og Kalkmalerier mange Steder overhvidtede. Meget Gods, Penge og Jord o. a., som gennem Tiderne var skænket Kirken af Folk i levende Live paa den Betingelse, at der efter deres Død skulde læses Messer over dem for at fri deres Sjæle fra Skærsilden, tilfaldt nu Staten, der ofte skænkede det til Hospitaler og Skoler.

Endnu lidt om St. Mikkel. Dyrkelsen af denne Helgen er ældgammel. Grunden til, at den blev saa udbredt, var den, at St. Mikkel blev Idealet af en Kriger p. G. a. Kampen med Dragen. Han følte sig beslægtet med store Skikkelser i vor hedenske Mytologi og Sagnverden: Sigurd Fofnersbane, Bjovulf og Midgaardsormens Banemand, Guden Tor.

Mikkelsdag, den 29. Septbr., blev ved at være Helligdag ogsaa efter Reformationen, men blev omdøbt til „Alle Engles Dag“. Dette Forhold ændredes først af Struense i 1770. Man er dog helt op til vore Dage blevet ved mange Steder at betragte Dagen som halv Helligdag. Og Udtrykket: „Kredit til Mikkelsdag“ er stadig godt kendt. Saa regnedes Høsten for afsluttet, Folk kunde sælge Korn og faa Penge igen.

ST. PEDERS KIRKE.

Paa den høje Bakke Vest for Byen, ved den stærkt befærdede Bredegade, gennem hvilken ogsaa Hovedlande-

Sct. Peders Kirke i Slagelse.

vejen København—Korsør gaar, knejser den gamle Korskirke.

Den oprindelige Kirke, det nuværende Skib, er opført i Midten af det 12. Aarhundrede. Det var bygget af utilhugne Kampesten og med smaa rundbuede Vinduer; men senere er der blevet foretaget mange Ombygninger. Et større Kor er opført, og der er tilføjet Korsarme og lavet Hvælvinger. Et Taarn blev bygget; men det styrtede ned i 1660.

Et nyt opførtes fire Aar efter.

I Begyndelsen af 19. Aarh. var Kirken saa faldefærdig, at man tænkte stærkt paa helt at nedrive den og lægge Sognet ind under St. Mikkels Kirke. Det blev dog ikke til noget. Derimod gav man sig til i Tiaaret 1870—80 at bringe den i Stand. Den søndre Fløj opførtes, Taarnet blev forhøjet, prydet med Gavle og fik et 57 Alen højt Spir.

Den indre Kirke blev i kunstnerisk Udførelse bragt tilbage til gammel middelalderlig Stil. Paa det Tidspunkt blev den gamle Altertavle, forestillende Nadveren, ogsaa erstattet af en ny af A. Jerndorff i Rembrandtsk Stil. Den er delt i tre Dele: i Midten Christus for Farisæerne, til venstre Peders Fornægtelse, til højre hans Bekendelse.

Døbefonten, som bestaar af Granit og har Form af en ottekantet kapitællignende Skaal, prydet med mærkelige Kors og Lillier, stammer ligesom den gamle Altertavle fra Antvorskov Kloster.

Den gamle i Renæssancestil udskaarne Prædikestol blev ved samme Lejlighed afløst af en ny, udskaaret i Egetræ.

Endelig skal nævnes, at der findes et Kalkmaleri fra det 14. Aarhundrede, der forestiller Christus paa Korset, Marie og Johannes — et udskaaret Træbillede af en katolsk Gejstlig og en Relikvieæske af Bly (nu paa Nationalmuseet). Og en Del mærkelige Ligsten, hvoraf nogle menes at være kommen fra Antvorskov, er indmuret i Vaabehuset.

Kirken er opkaldt efter Apostlen Peder, hvem Legenden gør til den første Biskop i Rom. Der fortælles endvidere, at han efter 24 Aars Virken i denne Stilling skal være korsfæstet Aar 63 paa Kejsers Neros Befaling. Paverne regner sig for Peders Efterfølgere og fremviste længe een Gang om Aaret en gammel Træstol, som denne skulde have benyttet, altsaa den oprindelige Pavestol.

Hovedalteret skal være indviet til St. Peder. Som en Rest af denne Helgens Dyrkelse er den i Præsten C. N. Lunds Tid (1771—1801) fundne Blyæske, der før er omtalt. Den indeholdt et Par Stykker Ben, et Stykke rødt Silketøj og en Papirseddel med nogle romerske Tal.

Skønt Kirkerne i Slagelse er opkaldt og indviet til St. Mikkel og St. Peder, blev de to store Helgener dog ikke de mest dyrkede i Slagelse gennem Middelalderen, saadan som man skulde tro det. Nej, det blev en af St. Peders Kirkes første Præster, den fattige Hellig Anders. Allerede i levende Live er han vist gjort til Genstand for Helgenkultus. Hans Ry naaede ud til fremmede Lande. Det ser dog ikke ud til, at han er dyrket andre Steder end i sin egen By, men blev det saa ogsaa der til Gavns gennem flere Aarhundreder. End ikke Reformationen kunde faa Bugt med ham. Helt op til vore Dage er han blevet nævnt som Byens største Velgører. Og vi har flere Vidnesbyrd om, at man har sat Kvægsyge, Mangel paa Regn o. a. i Forbindelse med den Omstændighed, at Krucifikset paa Hellig Anders' Høj havde mistet en Fod

eller trængte til Fornylse. Aarstallet 1762, der staar paa det nuværende Krucifiks, betyder ikke, at da er Korset rejst. Nej, da er det blot fornyet. Og det er det blevet mange Gange. Sagkyndige mener, at meget taler for, at det første er rejst allerede i det 13. Aarhundrede.

Flere smukke Legender om Hellig Anders er bevaret gennem den kirkelige Tradition, og Folkefantasien har føjet talrige Træk til. Hvor megen historisk Sandhed, der er i disse Beretninger, er ikke let at sige. Det eneste, vi ved med Sikkerhed, er, at Anders var Præst ved St. Peders Kirke paa Valdemar Sejrs Tid; han menes at være død 1205 og ligge begravet i Kirken. Desuden ved vi, at selve Dronning Margrethe bestemte, at en Sum Penge, hun udsatte, skulde bruges til at læse Sjælemesser for over hende og hendes Forfædre, naar hun var død, den ene Messe for Jomfru Marias Alter i Roskilde Domkirke, den anden i Hellig Anders' Kapel i St. Peders Kirke, „hver Dag og til evig Tid”. Naar denne „fuldmægtig Frue og Husbonde og Danmarks Riges Formynder” betroede sin Sjæl til den fromme Præsts Forbøn, undres man ikke over, at mindre Folk gjorde det samme. Kommer saa hertil, hvilket kan være meget sandsynligt, at han har foretaget en Pilgrimsfærd til det hellige Land, skaffet sin By en hel Del Jordegods og været en Mand noget ud over det almindelige, saa forstaar man bedre hele det Røre, der har været om ham. — —

— — Selv om meget fra gammel Tid forekommer os Nutidsmennesker fremmed, er det dog frugtbringende engang imellem at se tilbage og mærke os tidligere Tiders Pulsslag og erfare noget om Fædrenes Liv i Tro og Arbejde. Des bedre kommer vi ogsaa til Forstaaelse af vor egen Tid, vort eget Liv og dets Vilkaar. —

SIGURD ANDERSEN.

Kilder: Trap: Danmark. Gunnar Knudsen: „Helgendyrkelse i Slagelse” og „Hellig Anders” (Aarvog f. Historisk Samfund f. Sorø Amt 1912 og 1916).

KIRKEKLOKKE! MELLEMLÆDLE MALME --

I „Dansk Kirketidende”, hvis første Nummer udkom den 5. Oktober 1845, fandtes i Nr. 3 for 19. Oktober følgende nu saa kendte Salme af Grundtvig:

Kirke-Klokke! mellem ædle Malme
Mageløs er for mit Hjerte du,
Vaagnet er ved dig en Høitids-Psalme,
Som gienlyder daglig i min Barm.

Kirke-Klokke! ei til Hovedstæder
Støbtes du, men til den lille By,
Hvor det høres trindt, naar Barnet græder,
Og inddysses blidt ved Vuggesang.

Kirke-Klokke! Moderskiød for Klangen,
Som er mig langt meer end Strængeleg,
Toner dine kappedes om Rangen,
For mit Øre tit og i min Barm.

Mens som Barn paa Landet jeg var hjemme,
Julemorgen var mit Himmerig,
Den du meldte mig med Englestemme,
Kimed klart den store Glæde ind.

Høiere dog stemde dine Toner,
Naar de med „den gyldne Soel frembrød”,
Kimed: Støv! opreist er din Forsoner,
Stat nu op i Paaske-Morgengry!

Lavere de sprede deres Vinger,
Sænke sig med Solen dybt i Hav,
Naar for mig nu Aftenklokken ringer,
Og jeg tæller dine Bedeslag.

Lifligt dog det klinger helst om Høsten
I den stille, svale Aftenstund;
Giennem Jorderig gaar Himmelrøsten,
Kalder Sjælen til sin Hvile ind.

Landet nu graahærdet kun jeg gæster,
Og har hjemme, selv jeg veed ei, hvor;
Dog paa Lysets Hjem min Hu sig fæster,
Evig godt, jeg veed, er ene der.

Derfor nu, naar Aftenklokken melder:
Solen sank, og Fuglen slumred ind,
Da mit Hoved jeg med Blomsten helder,
Nynner sagte mellem Bedeslag:

Kirke-Klokke! naar tilsidst du lyder
For mit Støv, skiøndt det dig hører ei,
Meld da mine Kiære, saa det fryder:
Han sov hen, som Soel i Høst gaar ned.

Saadan lyder Salmen, som den findes i „Dansk Kirketidende”. Men fornøjeligt nok kan vi følge den længere tilbage, se Grundtvigs første Forsøg paa at forme den Stemning, som fylder ham. Man kommer ligesom Digtet nærmere ved at se det Haandskrift til det, som findes trykt paa de følgende Blade. Pastor I. H. Monrad fremskaffede i sin Tid dette Haandskrift og lod det gengive i „Dansk Kirketidende” 1897. Dette gamle Haandskrift fandtes paa et Oktavblad, som Fattigforstander P. Mouritsen i sin Tid fik i det grundtvigske Hjem, og som han siden overlod til Oberst Torkelin's Samling af grundtvigske Haandskrifter. Det stod Side om Side med en Renskrift, der er enslydende med Salmen, som den ovenfor er aftrykt efter „Dansk Kirketidende” 1845.

For at man let kan sammenligne Salmens endelige Skikkelse med Grundtvigs første Haandskrift, gengives dette her:

Kirke Klokke! mellem ædle Malme
Først og sidst du glæder Mandebryst,
Vækker Hjertet til en Høitids-Psalme,
Vækker i dets Vraa en himmelsk Lyst.

Støbt du er dog ei til Hovedstæder,
Passer ret kun i den lille By,
Hvor det høres trindt, naar Barnet græder,
Hvor du lyder frit og høit i Sky!

Kirkeklokke! mellem ædle Malme
Mageløs er for mit Hjerte du,
Vaagnet er ved dig en Høitidspsalme,
Som gienlyder daglig i min Barm.

Kirkeklokke! ei til Hovedstæder
Støbtes du, men til den lille By,
Hvor det høres trindt naar Barnet græder,
Grant jeg saae det paa min stille Vei.

Kirkeklokke! Moderskiød for Klengen,
Som er alle Støvets Engle kiær,
Toner dine kappedes om Rangen
For mit Øre tit og i mit Bryst.

Mens som Barn paa Landet jeg var hjemme,
Jule-Morgen var mit Himmerig,
Den du meldte mig med Englestemme,
(Naar du kimed)
Kimed klart den store Glæde ind.

Høiere dog stemde dine Toner,
Naar de med den gyldne Soel frembrød,
(Meldte)
Kimed: Støv! opreist er din Forsoner,
Stat nu op i Paaske-Morgengry!

Lavere de sprede deres Vinger,
Sænke sig med Solen dybt i Hav,
Naar for mig nu Aftenklokken ringer,
Og jeg tæller dine Bedeslag;

Lifligt dog det er, især om Høsten
(I den stille klare Aftenstund)
I den stille, svale Aftenstund,
Giennem Paradis gaaer Skaberrøsten,
Kalder til sin Hvile Sjælen ind!

Kirkeklokke! naar tilsidst du lyder
For mit Støv, og det dig hører ei,
(Meld da blidt til a)
Meld da mine Kiære, saa det fryder:
(Sovet hen er Lytteren i Fred!)
Han sov hen som Soel i Høst gaar ned!

Landet nu graahærdet kun jeg giæster
Og har hjemme, selv jeg veed ei hvor,
Dog paa Lysets Hjem min Hu sig fæster,
Evig godt, jeg veed, er ene der!

Kæde. Stalle! uddem ved Mul
Løst og løst de glæde Mænd. ^{med} Bøjst
Kæden hængt til en hvidt. ^{af} Hæl
Nedder i det Nær en ^{en} Jernst. Lyst

Stil det er dog ei til hvidt. ^{af} Nedder,
Pæser til den i den lille ^{af} Hæl,
Hvad det som det er, uddem ^{af} Løst
Hvad det lyder ful og godt i ^{af} Hæl!

Kæde. Stalle! uddem ved Mul
Mageløn en for en hængt den,
Nærmest en ved den en hvidt. ^{af} Hæl
Den gend. ^{af} Nedder i en Løst!

Kæde. Stalle! ei til hvidt. ^{af} Nedder
Stil det er, uddem til den lille ^{af} Hæl,
Hvad det som det er, uddem ^{af} Løst
Hvad det lyder ful og godt i ^{af} Hæl!

Kæde. Stalle! Mænd. ^{af} Nedder
Den en alle Stille. ^{af} Nedder
Den den Løst. ^{af} Nedder
Den en alle Stille. ^{af} Nedder

Men for den den Løst. ^{af} Nedder
Den den Løst. ^{af} Nedder

Men det veldt mig end siglesten,
~~Men det veldt mig end siglesten,~~
Din d' Elsk. den som Glæde iud.

Godt du sende dine Tænder,
Næm du end den g'ldne Tæl som b'ed,
~~Heldt~~
Din: Ols! agrist en die Tænder,
Skul mig og i ~~Maaske~~ Mørgag!

Længe de færd den Kluge,
Tænde sig end Tøle D'ld i G'ed,
Næm for mig end Aftenlælden ringer,
Og sig l'lden dine Tænderlag;

Lifligt dog det mig i færd en siglesten,
~~og den stille l'lden Aftenlælden~~
I den stille, stule Aftenlælden,
Gimner Aftenlælden gæve Tænder
Sulden l'lden som G'ilde Tøle iud!

Din Elsk! næm l'lden de G'ede
Læm end Ols og det sig færd mig
~~Heldt du blid l'lden~~
Meldt du mig den Tænder, som det siglesten;
~~Tænde som en Tænder i Tænder!~~
Gim sig som som Tænder i G'ild gæve iud!

Læm mig gæve det l'lden sig gæve,
Og som G'ede, færd sig end mig
Vig som siglesten siglesten mig siglesten,
færd siglesten mig, en som den.

I.

Der har staaet Strid om, naar og hvor dette skønne Digt er bleven til.

Et Sagn har berettet, at det er født i Grundtvigs Sind en Store Bededags Aften. Grundtvig gik — siger Sagnet — en saadan Aften paa Volden for at høre Kirkeklokken ringe ved Solnedgangstide. Han gik der sammen med mange andre Københavnerne. Der lød Tale og Latter, der var Munterhed og Spøg. Og saa begyndte Kirkeklokken fra en af Københavns Kirker at ringe, og snart forstærkedes Klangens af flere Klokkers Lyd. Men Snakken og Munterheden fortsattes. Man lyttede ikke til Kirkeklokkens Toner. Der var ingen Alvor og Andagt. Og da skal Grundtvig harmfuld og vred herover være gaaet hjem og have skrevet Digtet ud fra den Oplevelse, han havde haft: Nej, Kirkeklokken passer sandelig ikke til den store Hovedstad. Man fortsætter jo ganske rolig med Snakken og Latteren og lytter ikke til Klokkens Toner. Nej, helt anderledes er det paa Landet. Der er Stilhed og Ro. Der kan dens Toner naa ind til Menneskehjertet. Og han digtede:

Kirkeklokke! ej til Hovedstæder
støbtes du, men til den lille By.

Saadan begynder Salmen ganske vist i Salmebogen, som kun har medtaget nogle af Versene, saa Sammenhængen i Digtet brydes. Men det har jo baade i dets første og endelige Skikkelse en langt rigere Begyndelse:

Kirkeklokke! mellem ædle Malme
mageløs er for mit Hjerte du.

Og denne Sagn-Forklaring kan da ikke være den rigtige.

En anden Opfattelse af Sangens Tilblivelse har bl. a. Præsten Otto Møller i Gylling gjort gældende. Han mente, at Grundtvig havde digtet Kirkeklokken i Sommeren 1844, at hans Sind var bleven stemt til dette Digt ved et Besøg i Barndomshjemmet i Udby. Grundtvig var jo i Forsommeren 1844 baade legemlig og sjælelig syg, og for at vinde Sundhed for Sjæl og Legeme rejste han med hele sin Familie ud til gode Præstevener paa Sjælland. Først drog han til sin

muntre og friske Ven Pastor Rørdam i Mern. Herfra er der ikke langt til Udby, og under et Besøg her har han saa igen hørt Udby Kirkeklokke ringe, dens Klang har kaldt kære Minder frem i hans Sjæl, og under Paavirkning af disse Indtryk skal saa Digtet være bleven til.

Men hvor køn denne Gætning end kan være, er den dog ikke rigtig. Digtet er nok præget af Minder fra Barndomshjemmet, der laa Kirken saa nær, og vi hører Udby Kirkeklokkes Toner lyde i Digtet. Men det er blevet til fjernt fra Sydsjælland, og en anden Kirkeklokke end den i Udby har sat Grundtvig i Gang til at synge Salmen om Kirkeklokken.

Der er nemlig ingen Tvivl om, at Digtet eller Salmen er bleven til i Efteraaret 1845.

Grundtvig boede Sommeren 1845 paa „Bakkehuset“ uden for København, i Frederiksberg Sogn. Nu er „Bakkehuset“ omgivet af Storbyens Larm, men den Gang laa det i landlig Stilhed. Man kunde herfra se over til Frederiksberg Kirke og høre dens Kirkeklokkes Toner.

Her er Digtet blevet til. Historikeren Frederik Barfod og hans Hustru, Emilie, Vilhelm Birkedals yngste Søster, gæstede ofte Grundtvigs i deres Sommerbolig paa „Bakkehuset“. Og naar Grundtvig havde skrevet en ny Salme eller Sang, læste han den gerne højt for dem. Fru Barfod huskede tydeligt den Aften i 1845, da Grundtvig læste: Kirkeklokke! mellem ædle Malme, og at det blev sagt, at Grundtvig havde digtet den, medens Frederiksberg Kirkeklokke ved Solnedgang lød over til ham.

Grundtvig og hans Familie flyttede igen ind til Byen inden Udgangen af September. Men en Aften i September ved Solnedgang har han vel gaaet ude i „Bakkehuset“s Have eller spadseret sig en Tur ud mod Søndermarken („grant jeg saa det paa min stille Vej“ i Digtets første Skikkelse kunde tyde paa det sidste). Han er ikke helt ung længere, over de treds er han jo. Og Sygdommen i Sommeren 1844 havde givet ham Følelsen af, at hans Aften stunder til. Mens han vandrer, daler et gulnet Blad ned mod ham og siger ham, at Efteraarets Tid er inde. Da begynder Kirkeklokken fra Frederiksberg Kirke at ringe Solen ned. Han er vel standset

og lytter til dens Toner. Og da fødes den Stemning, hvoraf Digtet bliver til. Hvor meget skylder han dog ikke Kirkeklokken og alt det, den har bragt Bud til ham om! Han har kære Minder om den fra Barndomsaarene. Og nu er Efteraarets Stemning om ham og i hans eget Sind. Men Kirkeklokken har Trøst at bringe ogsaa i Aftenstunden, der nærmer sig, den klinger jo lifligst om Høsten, naar den kalder Sjælen til sin Hvile ind.

Nu lød Bedeslagene, og Grundtvig gik stille ind i sin Stue, og ud af den Tak og den Stemning, Kirkeklokkens Toner har vakt i hans Sjæl, bliver Digtet til.

Dejligt er det, og hver den, som lærer det at kende, maa komme til at holde af det. Selv en Mand som Biskop Martensen, der kunde udtale sig ringeagtende om Grundtvigs Salmer, blev engang saa henrevet af dets Stemning, saa han kaldte det uforlignelig.

Kendt og kær er denne Salme bleven for mange. Saa kendt og kær, at man har ment, at man havde Lov til at tillempe den efter Øjeblikkets Krav. Det er sket, at den i et omdelt Hefte ved en Begravelse har været trykt saaledes, at der i sidste Linie i sidste Vers stod: hun sov hen, i Stedet for: han sov hen, for det var en Kvinde, der blev stedet til Jorden. Ja, det skal endog være hændet paa en mindre Ø i Nærheden af Svendborg, at man ved en Kvindes Begravelse lod Salmen trykke og synge saaledes, at der i Stedet for: Mens som Barn paa Landet jeg var hjemme, stod:

Mens som Barn i Svendborg jeg var hjemme,
Julemorgen var mit Himmerig,

for den afdøde havde tilbragt sin Barndom i Svendborg. Var det ikke ved en Begravelse, dette var bleven sunget, maatte Folk jo have let ad en saadan Plathed.

II.

I Digtet udsynger Grundtvig sin Kærlighed til Kirkeklokken og det, den har bragt ham Bud om.

De to første Linier indeholder ligefrem i korte og malmfulde Ord Grundtvigs Livssyn. Han ved, at der er ædle Malme

til, at Livet er vel at leve værd, at der er givet os saa meget menneskeligt smukt at leve for. Han maatte med Tak mindes, at han havde fundet megen Rigdom i Historiens og Poesiens Verden. De ædle Malmes Klang klinger, hvor et Menneske for Alvor giver sig ind under Historiens og Poesiens Magt. Han havde lyttet betaget til disse Klange. Men havde ogsaa oplevet det samme som Apostelen Peder, om hvem han siger i et Digt:

Der sad en Fisker saa tankefuld
og lytted til Herrens Tale,
saa klang i Øret ej Sølv, ej Guld,
ej Sangen fra Havfrusale.

Ja, han kendte godt Klangen af Sølv og Guld, de ædle Malmes Klang, og han havde vel ogsaa lyttet til den lokkende Sang fra Havfrusale. Han havde følt, at denne Verdens Ting kan føre dejlig og stærk Tale. Men ligesom Peder havde han lyttet til Herrens Tale, og som den havde ingen anden Tale lydt til hans Hjerte. Saa det havde han erfaret, at Kirkeklokkens Klang er mageløs.

Og han tænker paa, hvor det var, Kirkeklokkens Klang lød stærkest til ham, tænker paa Stilheden ude paa Landet, hvor det ret kan høres, naar den lyder.

Og det, han oplevede ved at følge Kirkeklokkens Kalden, det blev Moderskød for hans Salmesang; hvor meget han end har levet i sin Ungdoms Strengelig, Salmesangen til Guds Ære er ham dog langt mere værd.

Og saa kommer Minderne fra hans Barndom. Han tænker paa, hvornaar det var, Kirkeklokkeklangen lød mest festligt og gav mest Glæde i hans Sjæl („Toner dine kappedes om Rangen”), og han svarer: Det var Julemorgen, da Klokkerne ikke ringede, men kimedede Højtiden ind. Og det var Paaskemorgen, da Klokkerne forkyndte: oprejst er din Forsoner.

Men nu er Aftenen kommen, ogsaa hans Aften. Har Kirkeklokken nu noget at sige ham? Han har set Efteraarets falmede Blade falde, Sommeren svinder, Vinteren kommer, snart kommer ogsaa hans Vinter. Men Gud vil ikke glemme ham. Han kom til ham i Ungdomstidens stærke Oplevelser,

har fulgt ham i Manddommens kampfyldte Dage, han vil heller ikke forlade ham nu, da Livsdagen hælder, han kender Himmelrøsten, hører den ogsaa nu, da den kalder Sjælen til Hvile, da den kalder ham til hans egentlige Hjem, hos Gud, og det Hjem har han sine Tanker rettet imod, han ved, at der alene er der godt at være, her paa Jorden har han kun været en Gæst, det føler han især nu, da han er graahærdet, da de graa Haar minder ham om, at det gaar mod Aften for ham.

Ogsaa nu har Kirkeklokken noget at fortælle ham. Snart følger Natten efter Aftenen. Solen synker, Fuglen sover, Blomsten hælder sit Hoved mod Nat. Men Kirkeklokken ringer Fred til hans Sjæl. Han véd, at Kirkeklokken en Gang, naar hans Øjne er lukkede, vil ringe over hans Grav, og saa toner Digtet ud i en Bøn om, at den maa lyde med Fred til hans Kære, maa sige dem, at han sov hen, som Sol i Høst gaar ned, at Dagens Gerning er endt for ham, og at han er gaaet hjem til Gud.

— — Grundtvig levede jo mange Aar, efter at denne Salme var digtet. Men hans Bøn blev hørt. Han sov hen, som Sol i Høst gaar ned. Ikke alene sov han stille hen en Septemberdag hen mod Aften, men han gik bort efter endt Dagværk.

FRED. NØRGAARD.

Kilder: Dansk Kirketidende 1845 og 1897. Nogle Minder om Biskep Grundtvig og hans Hjem (af Dr. med. H. P. B. Barfod i Kirke- lig Samfunds Julebog 1921—22). J. H. Monrad: Studier over grundtvigske Digte (1896). Hans Brix: Tonen fra Himlen (1912). Johan Borup: Grundtvigs Stjerne (1912). Chr. Ludwigs: Af Menighedens Sang (1918) og Børn og Salmer (1924). Oscar Geismar: Den evige Sang (1925).

EN FERJETUR PR. MOTOR

DA Sommerskolen i Aar var sluttet, rejste jeg sammen med Rask Nielsen, Lærer paa Ollerup Gymnastikhøjskole, til Frankrig.

Det var en dejlig Tur med nogenlunde Vejr det meste af Tiden, og vi passerede vidt forskellige Egne. — Vi saa Vesttysklands Marsk med de gammeldags brolagte Landeveje og ret tarvelige Bygninger, hollandske Landskaber med de flotte, velholdte Bygninger, og de mange Kanaler med den livlige Trafik af Baade, hvad enten Drivkraften var Motor, Vind, Heste eller Mennesker, der maatte tage Selen paa. Vejene var som Regel brolagte med brændte Sten stillet paa Kant; gode Veje, fordi de mange Kanaler friede Vejene for de tunge Lastbiler. De smukke Blomsterhaver fik vi kun sparsomme Rester at se af, da Blomsterhøsten paa denne Tid var saa godt som forbi.

Den katolske Kirke Sct. Nicolaas i
Amsterdam.

I Nordbelgien var Landskabet omtrent det samme som i Holland. Sydbelgien var derimod noget andet med Bjerge og mange Fabrikker. Her saa vi de første Spor efter Krigen — ikke faa Ruiner.

Fra Belgien kom vi ind i Frankrig og kørte gennem Marnedalen over Reims til Paris. Igen et andet Landskab, ualmindelig kønt bakket, vekslende med Skove, Vinmarker og Agerland. Her var det, at Tyskerne blev standset i deres hurtige March mod Paris. En Masse Ruiner var der endnu;

Ruiner ved la Comte (Nordfrankrig).

flere Gaarde laa i Grus, kun med et primitivt opført Beboelseshus for Ejeren.

I Reims bar den store Kirke endnu tydelige Mærker efter Tyskernes Kanonkugler; vi overværede her en meget højtidelig katolsk

Kirkefest. De store Militærkaserner her var fuldstændig skudt i Grus og laa endnu i Ruiner.

I Paris var det særlig de store Malerisamlinger i Louvre og Versailles, der vakte vor udelte Beundring.

Besøget ved „den ukendte Soldats Grav” var der en egen Stemning over, alle færdedes her med dyb

Ærbødhed. Vi besøgte ogsaa Mont Martre Kirkegaard, hvor den danske Forfatter P. A. Heiberg ligger begravet. Selvfølgelig besteg vi ogsaa Eiffeltaarnet og nød den præg-

En Skov ved Reims, hærget af Krigen.

tige Udsigt over Paris fra det 300 Meter høje Taarn.

Fra Paris kørte vi til Verdun, og først der skulde vi rigtig faa Indtryk af, hvor frygtelig Krigen havde været. — Verdun var jo den By, hvis Navn under hele Krigen saa godt som hver Dag var at finde i Aviserne. Byen blev under Krigen fuldstændig skudt i Grus. Da vi kom til Byens Udkant, saa vi en stor Soldaterkirkegaard med Række paa Række af tætstaaende hvide Kors; her var to Tusinde Faldne begravet. Ved Siden af Kirkegaarden fandtes en Mindepark, som Amerikanerne har skænket Byen. — Verdun ligger som i en „Gryde” omgivet paa alle Sider af mægtige Bakkeskraaninger. Vi forstod, at ude paa disse Bakkeskraaninger maatte Skyttegravene have været, og da vi hørte, at der her ved Verdun endnu var bevaret en Del af disse, begav vi os paa Lykke og Fromme ud ad den Vej, der slyngede sig op ad Bakken.

Havde vi paa vor Vej gennem Sydbelgien og Nordfrankrig set en Del af Krigsskuepladsen, saa var det dog her, vi fik det stærkeste Indtryk af Krigen. Da vi var kommet op mod de første Bakkers Top, var

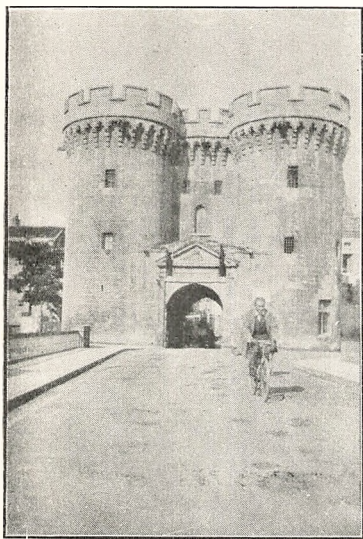

„Den ukendte Soldats Grav” i Paris.

det tydeligt at se, at vi nu var paa et Sted, hvor et Helvedes Liv havde udfoldet sig. Jorden var endnu hullet og furet efter Granaternes Sprængninger. Et Sted saa vi endnu tydeligt Spor af de lange Fællesgrave. Ligene er nu fjernet, og Gravene omtrent lukkede, hist og her laa der Kranse og Kors. — Vi passerede tæt forbi Ruinerne af en Landsby og naaede saa frem til Pigtraadsspærringerne og Skyttegravene. Paa

vor Tur rundt her fik vi et tydeligt Indtryk af, hvad en stærk Skyttegravslinie vil sige.

Skyttegravene var store og grundigt opbyggede, og hist og her var granatsikre Rum. Vi naede frem til et stærkt bygget underjordisk Fort. Dette bevogtedes af sorte Soldater, som der endnu er mange af i Frankrig. Vi talte med en af dem; det var en overordentlig smuk Fyr med et ejendommeligt barnligt Smil. Efter en lang Tids Ophold i de interessante og minderige Egne naede vi hjem til Hotellet.

Byport ved Verdun
(atter opført efter Krigen i sin oprindelige Skikkelse).

Næste Morgen var vi tidligt oppe og gik en lille Tur ud til Kirkegaarden og de nærmeste Omgivelser, før vi fortsatte Turen; men det varede dog længe, før vi kom ud af Verdun-Eggen; her var saa meget at se. Vi lagde Mærke til, hvor spartansk mange af de hjemvendte Beboere endnu boede efter saa mange Aars Forløb. Det var tydeligt, at deres „Huse” var opført af, hvad de tilfældig havde kunnet finde — vel nok særlig af Materiale fra Skyttegrave og Ruiner; men det kunde dog give Læ. Bølgeblikket spillede den overvejende Rolle. Man kunde næsten se igennem hele Huset, og et koldt og uhyggeligt Indtryk gjorde det.

Paa hele Vejen fra Verdun til Metz (Lothringen) mødte vi stadig Pigtraadsspæringer, Skyttegrave og Forter. Ruiner og Granathuller fortalte hele Tiden, hvad her var foregaaet.

Vi naede endelig den tyske Grænse og mødte nu et henrivende Landskab. Vi kørte langs med Floden Mosel; til begge Sider havde vi mægtige Vinbjerge, der ofte var toppede af gamle, mægtige Ruiner fra Røverridernes Borge.

Et Sted skød vi Genvej og kørte op over Bjergene. Her oppe havde Folk travlt med Indhøstningen. Landbruget impone-rede ikke; noget gammeldags virkede det paa os, at deres Vogne næsten alle var forspændt med Køer. Vi kom igen ned til Floden, fortsatte til Coblenz og derfra langs med Rhi-nen til den skønne By Köln, hvor vi først og fremmest saa den dejlige og mægtige Domkirke. — Fra Köln kørte vi over Ruhr-Distriktet, hvor vi fik et Indtryk af, hvad Fabriksliv betyder.

Der var Fabrik ved Fabrik og Jernbanespor alle Vegne. Menneskene var sortsmudsede, som om de kom lige op af Jorden, — for os at se — et sørgeligt Liv.

Vi fortsatte over Hannover. Der findes en Del Kalifa-brikker i Omegnen og to Højskoler i Byen.

Paa Vejen fra Hannover til Hamborg kom vi igen over et ganske nyt Landskab, nemlig Lüneburg-Hede, flade Sletter bevokset med Lyng og Krat. Mil efter Mil kørte vi gennem denne mægtige Hede. Paa sin Maade var det et storslaet Landskab.

Efterhaanden nærmede vi os og kom over den danske Grænse — glade ved den prægtige Tur, vi havde haft, men ogsaa glade ved at være hjemme igen.

HALVOR VADGAARD.

HAR HØJSKOLEN SVIGTET SIN NATIONALE OPGAVER?

Tale holdt ved det offentlige Møde
ved Sommerskolens Begyndelse 1927.

DER bliver stillet mange Krav til Højskolerne. Saa skal vi tage os af den og saa af den Sag. Og Folk kommer og vil have Lov til at tale til Eleverne om denne eller hin Sag.

Det kan være udmærkede Sager allesammen. Men det er ikke Højskolens Pligt at lukke op for alle de Sager, der banker paa dens Dør.

Derimod indrømmer jeg, at der vilde være noget galt paa Færde, om det kunde siges om den danske Højskole, at den forsømte den danske Sag, om den svigtede sin nationale Opgave.

Det er for nylig bleven sagt — under Striden om den nye Udgave af Folkehøjskolens Sangbog. Men det er ikke rigtigt. Jeg tør nok sige, at Højskolen ikke har svigtet sin nationale Opgave. Jeg tør sige det ikke alene for denne Skoles Vedkommende, som jeg kender bedst. Men jeg tør ogsaa sige det for Højskolen som Helhed. Og jeg kender dog noget mere til de danske Højskoler end den københavnske Højrejournalist, som har ment, at der kan tvivles om Højskolens Danskhed.

Højskolens Vugge gik i Sønderjylland. Det har vi ikke glemt. Det var paa Skamlingsbanke, Sønderjyllands Høj, at Grundtvig holdt sin store Tale i 1844, ved hvilken han paa en Maade indviede den kommende Højskole. Det glemmer vi heller ikke.

Sønderjylland og den danske Højskole skylder hinanden

meget. Der har altid været den næreste Forbindelse mellem Landet Sønden Kongeaaen og Højskolen, og er det endnu.

Det er fortalt, at da Danmark i sin Tid mistede de østlige Provinser Skaane, Halland og Blekinge, murede man de østlige Vinduer til paa Kronborg, de Vinduer, fra hvilke man kunde se over til de mistede Landsdele.

Noget lignende skete ikke, da Sønderjylland skiltes fra Danmark. Ingen Vinduer blev tilmurede. Ikke mindst Højskolen har haft aaben Udsigt til Sønderjylland og har det den Dag i Dag, til Lykke for begge Parter.

Sønderjyderne har altid — og jeg siger med Rette — vist Højskolen Tillid. Derfor gik der en stadig stigende Strøm af unge dernede fra til vore Højskoler. Det er store Tal, der her kan nævnes. Fra 1864 til 1907 besøgte ikke mindre end godt 4000 unge Sønderjyder danske Højskoler, og regner jeg skønmæssigt med, at der fra 1907 til Verdenskrigens Udbrud var omtrent 2000 unge Højskoleelever dernede fra, vil det sige, at omtrent 6000 Sønderjyder har været paa Højskole i de 50 Aar fra 1864 til 1914. Det er dog et stort Tal. Saa udbrød Verdenskrigen. Grænsen spærredes. Kun ganske faa kunde komme herop. Men ude fra Skyttegravene, hvor de unge kæmpede og led, kom der gennem Feltbrevene Bud paa Bud om, hvad Højskolen havde betydet for dem.

Og efter Krigens Slutning gik der igen en Strøm af unge Sønderjyder til Højskolerne, de kom fra Landet Nord for den nye Grænse, og de kom ogsaa fra Mellemslesvig og Flensborg. Jeg regner ikke for højt, naar jeg siger, at der ialt har været over 8000 unge Sønderjyder paa danske Højskoler fra 1864 til nu, deraf omtrent Halvdelen i de sidste 20 Aar. Skulde det dog ikke være et stærkt Vidnesbyrd om, at Sønderjyderne har godkendt Højskolen som en dansk Skole!

Og stadig er Forbindelsen mellem Sønderjylland og Højskolerne levende. Højskolemænd deltager i Arbejdet for Danskhedens Styrkelse baade Syd og Nord for den nye Grænse.

Med Hensyn til Sønderjylland tør jeg roligt sige, at den danske Højskole ikke har svigtet sin nationale Opgave.

Og siger jeg for meget, naar jeg hævder, at der er ingen Skole, hvor det danske Modersmaal har en mere fremtrædende Plads end ved Højskolerne. Er der Skoler, hvor man synger flere danske Sange end paa vore Højskoler, flere historiske Sange, Sange om Danmark og om vort Modersmaal? Jeg tror det ikke.

Da Grundtvig i 1838 udsendte sit kendte Højskoleskrift: „Skolen for Livet og Akademiet i Soer”, indledede han det med en Sang, en Hymne til vort Modersmaal: Moders Navn er en himmelsk Lyd. Det er ikke tilfældigt, at dette Højskoleskrift til Indledning har en Lovsang til vort Modersmaal. For paa den Skole, Grundtvig ønskede rejst, til Gavn for dansk Ungdom, skulde Modersmaalet have Førstepladsen. Og den Dag i Dag er den Skole, Grundtvig drømte om, og som nu lever, en Modersmaalets Skole, saa vi har Lov til at synge:

„Modersmaal er vort Hjertesprog,
kun løs er al fremmed Tale,
det alene i Mund og Bog
kan vække et Folk af Dvale.”

Og sig mig en Skole, hvor man drikker dybere af danske Minders Væld end paa den danske Højskole. Er der nogen Skole, hvor Talen om Fædrenes Bedrifter har en mere fremtrædende Plads?

De unge kommer til os ude fra Sognene, en og anden ogsaa fra Købstæderne. De kender maaske lidt til deres Hjemegns Historie, jeg véd det ikke. De kommer til Højskolen og føres ind i Mindernes, de danske Minders Verden, bort fra Sognet, bort fra det begrænsede, hen til Helheden, til Danmark, hvor det er foregaaet, som ikke vedrører den enkelte, men alle der er danske.

Tænk paa, at vore første store Folkemøder holdtes paa høje Bakker, Himmelbjerget, Skamlingsbanke, ikke i en Have eller i en Skov, men paa høje Bakker, hvorfra man kunde overskue en større Del af Landet.

Har jeg Lov til at bruge dette Billede: Vi fører Ungdommen op paa Bakkerne, saa de ser Danmark, ikke Sognet alene, ikke Hjemegnen alene, men hele Danmark. Og saa synger

vi Sange, ikke om Vestsjælland og Fyn og Lolland, men om Danmark. Saa synger vi: Der er et yndigt Land, „og det er gamle Danmark”, ja gammelt er det, tæller ikke sine Aar som du og jeg, har staaet gennem Tiderne, og vort Haab er det, at det skal leve langt, langt ind i Fremtiden. Og saa følger vi dets Historie gennem Tiderne, i Sorg, i Glæde, i Sejr og i Nederlag, og lærer deraf og styrkes derved.

Jeg tør roligt sige, at ingen Skole lever mere inderligt med dansk Historie end Højskolen. Og den, der kommer og vil fortælle os, at vi har svigtet vor nationale Opgave her, han taler ikke Sandhed. Vi kan have svage Kræfter til at røgte denne Opgave, det er sandt, men vi véd, at vi har den Opgave og røgter den med de Evner, der er os givet.

Og fører vi ikke vore unge Elever sammen med dansk Natur? Er det ikke saadan, at mange Højskoler — ligesom Klostrene — ligger paa de skønneste Steder i vort Land? Har vi, der færdes paa denne Skole, ikke tit mærket Naturen tale sit Sprog til os, naar vi en Aftenstund fra Antvorskov Klosters Ruiner saa over mod Slotsbjergby, naar vi en Sommersøndag nød den storslaaede Udsigt fra Højene ved Slotsbjergby, naar vi paa Besøg i Sorø var betagen af dansk Naturs Ynde og Skønhed, eller naar vi hjemme fra Skolens Enemærker nød Udsigten ud over Vestsjællands frodige Egne og skimtede Fyn i taagede Omrids bag Store Bælts Vande?

— — Saa véd jeg godt, at Højskolens Opgave ikke er sagt alene med, at det er en dansk Skole.

Da Biskop Monrad i sin Tid spurgte Kr. Kold, hvilken Plan han havde med sin Højskole, sagde Kold: „Det er egentlig det, Skolen vil lære Folk: at elske Gud, sin Næste og sit Fædreland.”

Det Program kendes vi ved den Dag i Dag.

Og idet vi gør det, mødes vi med en Længsel i de unges Sind.

De unge har nok Trang til at blive dygtige, danske Mennesker. Men der er i unge Sjæle en dybere Længsel.

Jeg fandt for nylig, synes jeg, et kønt Udtryk for denne Længsel, Længselen efter det, som er ud over Dagen og dens Gerning, jeg fandt det i en lille Betragtning af Professor

Valdemar Vedel. Den er skrevet for over 25 Aar siden, men den har Gyldighed ogsaa Dagen i Dag.

Det er en Betragtning, der hedder „Nikodemus' Skrifte-maal”, en Betragtning, der er i Slægt med den Række af Vidnesbyrd om religiøs Søgen, som vi især finder hos Mænd som Johannes Jørgensen og Helge Rode.

Der staar et Sted i denne Betragtning: „Saa griber jeg mig ogsaa i at læse Salmer i den sidste Tid ..... naar jeg sidder og nynner paa de gamle Sange om Sorg og Glæde, der vandrer tilhobe, om at sige Verden ret Farvel eller om Dagen, der gaar med raske Fjed, saa bliver alt andet, jeg ellers interesserer mig for, saa ubetydeligt og sekunderet, og det er mig, som om jeg med de simple gamle Ord og Toner tages ind med i Menneskehedens dybeste og sandeste Livs-bevidsthed. Om disse kristne Troende saa tusind Gange ikke vil vide af mig — lige saa lidt som jeg paa min Side kan bruge deres metafysiske Dogmer — saa føler jeg mig dog mangen Gang mere i Slægt med dem og deres Livssyn end med saa mange af dem, der kalder sig Fritænkere — vel sagtens fordi de overhovedet kan sige sig fri for nogen Sinde at tænke over Liv og Død.” Og videre fremme: „Om man blot kunde tvinge sig selv til at „holde Hviledagen hellig” ... Folk skal lære sig den Dag at lægge Hænderne i Skødet og „vorde stille”, som Sibbern sagde.”

Ja, hos os findes en Længsel af samme Art. Og nu véd jeg nok, at en Skole ikke er en Kirke, men ud af det, der sker paa en Højskole, skulde Trangen til at „vorde stille” gerne styrkes, saa at alt det ydre Liv, vi lever, træder tilbage for dette at „vorde stille”, at folde Hænderne og holde Sabbat, saa at Verdens Anerkendelse og den Magt og Ære, der kan vindes, bliver ringe i Sammenligning med det at vinde Livets Krone, at vi, om der skal vælges, kan sige de dejlige Ord, Paludan-Müller lader Benedict fra Nurcia sige:

Ingen Laurbær jeg begærer,
ingen Triumfators Trone,
o, men een Gang Livets Krone!

Saa kan jeg godt lide, at unge Mennesker stræber efter at blive dygtige, daarlig vilde jeg være som Ungdomslærer,

om jeg ikke stadig opmuntrede de unge dertil, og jeg holder af at høre unge Mennesker synge Sange om Danmark: Der er et yndigt Land, det staar med brede Bøge — synge: Dig elsker jeg, Danmark, mit Fædreland, men især ønsker jeg, at de maa kunne sige de Ord, der ender i en Bøn:

Ingen Laurbær jeg begærer,
ingen Triumfators Trone,
o, men een Gang Livets Krone!

FRED. NØRGAARD.

AARET, DER SVANDT

(BREV TIL GAMLE ANTVORSKOV-ELEVER)

SA er der da atter gaæet et Aar, siden jeg sidst skrev, og jeg skal prøve paa at fortælle gamle Elever, hvad der er foregaaet her paa Skolen i det henrundne Aar. Stort og smaat mellem hinanden bliver det. Men jeg har Erfaring for, at gamle Elever gerne vil vide god Besked med, hvad der har tildraget sig paa den Skole, hvor de har opholdt sig nogle Maaneder. Derfor tager jeg ogsaa det med, som kan synes smaat nok. Det hele Billede af Aarets Gang kommer vel bedst frem derved.

Vinterskolen begyndte som sædvanlig den 3. November og var besøgt af op mod 130 Elever. Vi havde den Glæde, at Kaptajn Hansgaard fra Slagelse i de tre Maaneder fra November til Februar fulgte Skolens Undervisning. Kaptajn Hansgaard er kendt for, at han med megen Interesse søger at sysselsætte sine Soldater ogsaa udenfor Tjenestetiden. Og nu vilde han se, hvordan Livet formede sig paa en Folkehøjskole. Senere besøgte han Askov og Borups Højskole i København, men kom tilbage og tilbragte de sidste Par Uger af Marts hos os.

Den 10. November fejrede vi som sædvanlig Skolens (og min Kones) Fødselsdag; om Eftermiddagen fortalte jeg Træk af Skolens Historie, og om Aftenen samledes vi alle med nogle af Skolens Venner til et Par Timers festligt Samvær.

Vore Elever havde i Vinterens Løb Lejlighed til at overvære nogle Møder i Slagelse; ved et Landbrugsmøde den 17. November var de Landboforeningens Gæster; senere hørte de Kaptajn Botved og Knud Rasmussen tale, og de deltog ogsaa i „Sorø Amtstidende”s Husmandsmøde, ved hvilket Pastor

Bjerre talte, og Folketingsmand Chr. E. Christensen levende fortalte om sine Oplevelser under Verdenskrigen.

I December var der Valg til Folketinget. Skønt de allerfleste af vore Elever jo ikke var Vælgere, var det dog rimeligt, at vi en Aften overværede et Vælgermøde. Vi valgte at overvære det hjemme i Foredragssalen ved Hjælp af et Radioapparat med Højtaler. Paa den Maade hørte vi Vælgermødet i Idrætshuset den 24. November. Ved dette var de fire store

I Højskolens Have en Sommeraften.

Partier repræsenterede. Vi hørte den kommende Statsminister Madsen-Mygdal, Folketingsmændene Vilh. Rasmussen, Drachmann og P. Munch, kunde ogsaa høre Tilhørernes Bifald og Mishagsytringer.

Lad mig sige med det samme om den vidunderlige Opfindelse, Radio er, at jeg ikke venter mig meget af den til Undervisningsbrug. Undervisningsministeren har nedsat et Udvalg af Skolemænd til at overveje, om Skolerne kan have Nytte af Udsendelser, der særlig er beregnede for Skoler. Jeg er Medlem af dette Udvalg, og det er Anledningen til, at Radioraadet har ladet indsætte et Radioapparat med Højtaler her paa Skolen. Naar Vinterskolen begynder, skal vi

en Time om Ugen prøve, om vi kan faa noget ud af de Udsendelser, der udsendes særligt beregnede for Skoler. Som sagt, jeg tror ikke meget paa den Undervisningsform. Den vil sikkert vise sig for upersonlig. Og med nogen Ret, synes jeg, vil Eleverne ogsaa fordre at se den, der taler til dem eller underviser dem. Og i en Tid, da det med Rette kræves af Skolerne, at Selvarbejdet skal have en rimelig Plads i Skolens Gerning, vil en Undervisning pr. Radio jo modvirke

Langdyssen ved Hellig Anders Høj.

dette Krav. Der kan kun lyttes. Vekselvirkning mellem Lærer og Elev ved Spørgsmaal og Svar er jo ganske udelukket. Derimod kan det jo være godt og fornøjeligt nok i en ledig Stund at lytte til Æterens Musik og Tale. Og for at vende tilbage til Vælgermødet, det synes mig, at store Møder med deres skiftende Stemning høres fortrinligt gennem Radio. Paa selve Valgdagen rejste nogle af vore Elever hjem og stemte, hvordan ved jeg intet om.

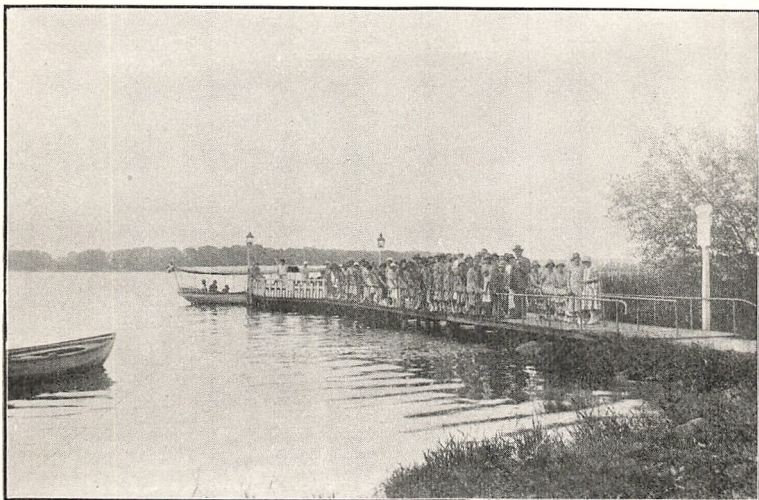
Den 14. December havde vi vort Julemøde, ved hvilket Højskoleforstander Jacob Appel talte om det kirkelige Liv i København i Aarene efter 1864, og Pastor Dalsager fra Herfølge holdt en Juletale.

Da Julen kom, rejste alle vore Elever til deres Hjem.

Før de kom igen efter Ferien, havde vi den 5. Januar en fornøjelig Sammenkomst med hen mod hundrede gamle Elever her fra Egnen. Først samledes vi om et Juletræ og siden i Spisestuen, hvor Laursen og jeg talte, og Jensen læste.

Snart gik Skolen igen sin gode Gang, ja det vil sige, en af Eleverne bragte Influenzasmitte med sig hjemme fra efter Ferien, saa mange blev syge, men i overordentlig mild

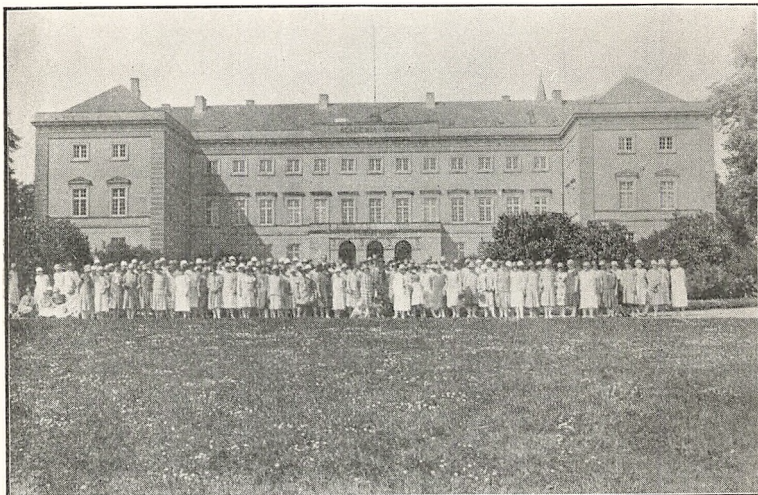

Fra Udflugten til Sorø.

Grad. Dog gav det jo Sygeplejersken, Frk. Sørine Vandall, nok at gøre, og Skolearbejdet forstyrredes ogsaa af den megen Sygdom. Dog snart var alle igen paa Benene, og vi holdt et lille Gilde som Tak for og til Tegn paa, at vi var kommen vel over Sygdommen.

I Vinterens Løb havde vi forskellige Udflugter, allerede i December en Tur til Sorø, mod Vinterens Slutning, en Søndag i Marts, en Københavnstur med 40 Deltagere under Karstensens Førerskab, og mange af Eleverne aflagde ogsaa i samlet Flok et Besøg paa Vestsjællands Landbrugsskole, hvis Forstander og Lærere har et Foredrag om Ugen her i Landbrugsfag.

Af Gæster, vi har haft Glæde af, nævner jeg, at Frkn. Bentzen med deres Elever gav en Musik- og Sangaften i December Maaned, at Højskolelærer Olav Andersen og Folketingsmand Kyed talte her i Marts Maaned, den første smukt om Hjemstavnsfølelse ledsagende sit Foredrag med dejlige Lysbilleder, den sidste fornøjeligt og lærerigt om en Rejse i Canada ogsaa paafolgt af Lysbilleder. Jeg vilde gerne have, at vore Elever skulde høre en forstandig Mands Tale om For-

Sommerskolen 1927 foran Sorø Akademi.

holdene i Canada, saa at de, der mulig kunde have Lyst til at rejse, kunde faa et sandfærdigt Billede af Forholdene og ikke lokkes af de rosenfarvede Beskrivelser, som Agenter for Jernbaneselskaber og andre strør ud over Landet.

Nu da jeg skriver dette, kan jeg ikke lade være med at tænke paa, at unge Danske jo har gode Muligheder for at komme i Besiddelse af Jord nærmere ved end i Canada. Jeg tænker naturligvis paa, at der er Plads til mange flere Indbyggere i Sønderjylland, end der for Øjeblikket bor der. Ogsaa dette Spørgsmaal kom vi i Forbindelse med i Vintrens Løb. Som nødvendigt Modtræk mod Tyskernes pengesterke Bestræbelser for at erhverve sig Jord i Sønderjylland,

Staaende: Karstensen, Vadgaard, Inge Nissen, Nissen, Sørine Vandall, „Søster”, Marie Borup, Andersen.
Siddende: Anna Kathrine Laursen, Gerda Nørgaard, Nørgaard, Laursen.

dannedes jo „Landeværnet”. Rundt om i Landet tegnedes Bidrag til „Landeværnet” for at bevare dansk Jord paa danske Hænder. Indtil nu er der vist indkommet op mod et Par Millioner. Og det hører da til det fornøjeligste, vi har oplevet i det forgangne Aar, at alle Danske fik en fælles Opgave at samles om. Jeg fandt, at vi ogsaa her paa Skolen maatte være med i Bevægelsen. Og sammen med gode Mænd her fra Egnen indbød jeg til et Møde med Landstingsmand Jepsen Christensen som Taler (tidligere havde der i Slagelse været holdt et Møde med samme Formaal — Slagelse og Slagelse Omegn har altid haft stor Interesse for den sønderjydske Sag). Mødet holdtes den 10. Februar, Syvaarsdagen for Afstemningen i 1. Zone, og Jepsen Christensen, der er Næstformand for „Landeværnet”s Bestyrelse, holdt et fortræffeligt Foredrag. Efter Foredraget samledes vi i Spisestuen til Aftensmad og Kaffe, og her blev et Udvalg nedsat til at forestaa Indsamlingen i Slagelse Omegn.*) Jeg var glad ved, at vore Elever fik Forbindelse med denne Bevægelse. Sønderjylland — dér er vort Canada. Unge Danske bør søge Plads dernede eller sætte Bo dernede. Jeg tror ikke, at man skal slide haardere dernede for at komme frem end i Canada. Og ved at rejse ned mod vor Sydgrænse gør man tillige en god dansk Gerning.

Endnu maa jeg nævne, at Statens Tilsynsførende med Folkehøjskoler og Landbrugsskoler, fh. Højskoleforstander Alfred Povlsen, aflagde Skolen et Besøg den 1. Marts. Da Povlsen og jeg siden 1910 bl. a. har haft meget Forenings-samarbejde, havde jeg bedt ham om, at der maatte vises

---

*) Til Støtte for Indsamlingen til „Landeværnet” blev der i Marts givet en lille Teaterforestilling. Ved vort Fastelavnsgilde morede velkendte Mænd og Kvinder her fra Egnen os med at opføre et Par Smaastykker (og Dilettanterne morede sig ikke mindst selv, saadan som det altid er Tilfældet ved Dilettantforestillinger). Stykkerne gik saa godt over Brædderne, at den Tanke opkom at gentage dem for en større Kreds mod Indgangspenge til Støtte for „Landeværnet”. Det skete den 13. Marts. Der indkom en smuk Sum. Siden samledes mange af Tilskuerne med os til et fornøjeligt Kaffebord, hvor Tale og Sang vekslede.

Skolen her den Gunst, at den blev den første, han besøgte i Egenskab af Tilsynsførende. Højskoler og Landbrugsskoler har altid haft den Lykke at have Tilsynsførende, der forstod disse Skolers særlige Præg. Det var Tilfældet med den første Tilsynsmand, P. Mathias Steenstrup, ligeledes med hans Efterfølgere, Docent Fejlberg og den nuværende Udenrigsminister Dr. L. Moltesen, og det er ikke mindst Tilfældet med Alfred Povlsen, der i over fyrretyve Aar har haft en betydelig Gerning i Højskolens Gerning og ikke alene besøger vore Skoler som Tilsynsførende, men som god Ven og som den, der ud af en rig Erfaring kan vejlede.

Saa led det mod Vinterskolens Slutning. Den 27. Marts havde vi en smuk Gymnastikopvisning, og nogle Dage efter sluttede Skolen. Aftenen før Elevernes Afrejse samledes vi i Spisestuen, hvor Tale og Sang vekslede. Vi maatte den Aften ikke alene tage Afsked med Eleverne, men ogsaa med en af vore Lærere, Jens Marinus Jensen og hans Hustru. Fra 1. April skulde de overtage Brøderup Højskole. Jensen har været en skattet Lærer her siden 1924, men følte nu Trang til at faa en selvstændigere Gerning og fulgte Befolkningens Ønske om at overtage den Skole, ved hvilken han var Lærer, inden han kom her. Vi tog Afsked med Tak for godt Samarbejde og med Ønsket om, at de maatte faa en god Gerning for Ungdommen i deres nye Virkeplads.

Paa Sommerskolen var alt optaget paa Skolen, og nogle boede hos Laursens. Ved Aabningsmødet talte Frimenighedspræst N. Dael om Værdien af at have Venner, og jeg søgte at besvare det Spørgsmaal: Har Højskolen svigtet sin nationale Opgave? Betragtninger fremkaldte ved visse Blades Skrivelser i Anledning af Striden om Folkehøjskolens Sangbog. Mødet havde samlet god Tilslutning, især var der mange gamle Elever til Stede.

Trods den kolde og regnfulde Sommer gik Skolen dog sin gode og muntre Gang. Og lad mig nu minde om et og andet af det, vi oplevede i de tre Sommermaaneder.

Lad mig begynde med at nævne nogle af vore Gæster: en ung Højskolemand fra Önnestad i Sverige opholdt sig her nogle Dage og holdt et Foredrag om den hellige Frans; en

ung intelligent Japaner, Okami, var her ogsaa nogle Dage, og skønt han ikke forstod ret meget af vort Sprog, opfangede hans livlige Sind dog forbavsende meget af, hvad der taltes og levedes. En Dag i Juni talte Pastor Lundby fra Vemmelev om Faren ved at glemme. Skønt han i adskillige Aar boede os saa nær, var det dog første Gang, han talte her, og det blev ogsaa sidste. Nogle Uger efter døde han. Et af de sidste Steder, han talte, var her. Han stod den danske Høj-

Den nye Lærerbolig (til højre skimtes Liselund).

skole nær. Som Præst i Søllested paa Lolland fik han rejst Lollands Højskole og var i mange Aar dens Forstander. Og skønt han nu ikke mere stod i Højskolens Tjeneste, bevarede han dog sin varme Kærlighed til den. Og endelig talte i Slutningen af Juni Maaned Provst Møller fra Slagelse fornøjeligt om sine Ungdomsminder.

Sommeren kan i højere Grad end Vinteren byde paa Udflugter, uden at det gaar ud over Skolens Gerning. En Aften i Juni var vi Konsulent Olsens og Gaardejer P. Kristensens Gæster paa Bjergbygaard i Slotsbjergby. Det regnede, men saare fornøjelig blev Turen alligevel. Ligeledes havde vi — i smukt Vejr — et Par gode Aftener hos Byg-

mester Olsens og hos vore Venner i Hyllerup, Peter Jørgensens og Ansgar Tønnesens.

Vor Sommermødesøndag mødte mod Sædvane med Regnvejr, saa vi maatte samles tætpakkede i Gymnastiksalen. Her talte Pastor Otto Rosenstand fra V. Vedsted om sønderjydske Forhold, og Biskop Fønnesbech-Wulff om Forholdet mellem de ældre og de unge.

Vort Elevmøde første Søndag i Juli var i Aar den 3. Juli.

Forberedelser til Elevmødet.

Men allerede om Lørdagen kom adskillige langvejs fra, saa i Virkeligheden — hvad vi agter at fortsætte med — begyndte Elevmødet om Lørdagen. Men inden jeg beretter om dette, maa jeg gøre en Meddelelse. Jeg havde set mig om efter en ny Lærer, og engang i Juni Maaned traf jeg Aftale med cand. theol. Erik Balslev Nissen og hans Hustru om, at skulde tage en Lærergerning op her ved Skolen fra November. Nissen har i to Aar været Lærer ved Roskilde Højskole. Men der skulde altsaa en Bolig til, og skulde denne være nær ved Skolen, maatte vi bygge. Og der skulde altsaa en Byggegrund til. Besøgte jeg da paa en Rejse til en Grundlovsfest i Jylland min gamle Askovkammerat, Jens Hvidberg

i Hundsballe. Blandt andet jordisk Gods ejer Hvidberg ogsaa Idagaard, hvis Jorder paa to Sider grænser op til vor Have. Og her maatte der findes en Byggegrund, om den nye Bolig skulde føles som hørende til Skolen. Hvidberg overlod mig venligt en Byggegrund, og i Begyndelsen af August Maaned tog Bygmester Olsen fat paa at bygge; den 3. Novbr., men heller ikke stort før, kan jeg skønne, vil Huset staa færdigt. Det ligger ind mod Byen ved Siden af Laursens Villa. Vi

Elever fra Vinteren 1925—26 samlede til Elevmøde 1927.

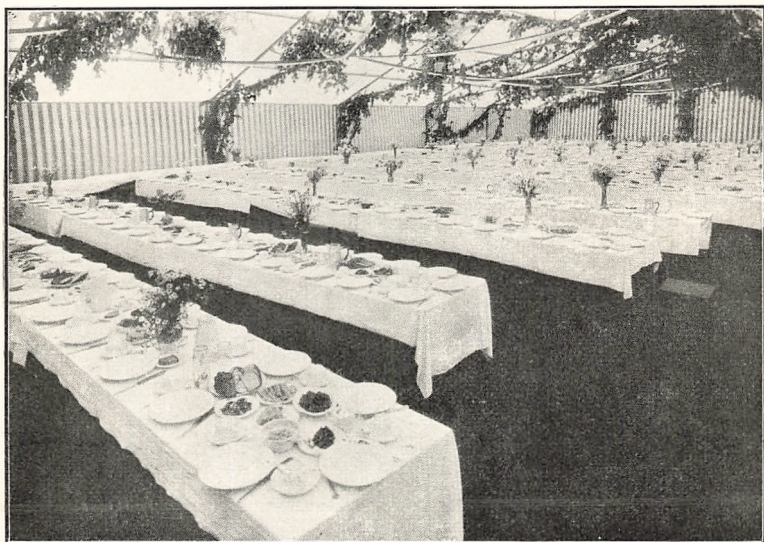
glæder os til et nyt Lærerhjem ved Skolen. Dette var en lang, men nødvendig Indledning til, at jeg kan notere, at nævnte Nissen Lørdag Aften talte til vor Elevflok og de allerede ankomne gamle Elever.

Den følgende Dag begyndte vi paa Liselund med en Gudstjeneste, ved hvilken Niels Dael prædikede. Om Eftermiddagen samledes omkring 500 gamle Elever med os. Det var Graavejr hele Dagen, men alt gik fornøjeligt og godt. Med Hensyn til Mødets gode ydre Forløb hjalp det os meget, at vi — fra et Fond, Skolen ejer — havde faaet anskaffet et smukt, rummeligt Telt, i hvilket 700 Mennesker kan spise paa én Gang. Vi samledes i Teltet til Middag, og senere var

der Generalforsamling i Elevforeningen. Lars Kr. Nielsen, der i nogle Aar har været Formand for Foreningen, traadte tilbage som Formand (men sidder stadig i Bestyrelsen). I hans Sted valgtes til Formand Frk. Margrethe Jensen, Stengade, Langeland.

Da Vejret ingenlunde indbød til Møde ude, samledes vi i Gymnastiksalen. Her talte Th. Laursen om Ordene: fremad og hjemad, og jeg om Højskole og Fagskole. Ved Aftensbordet

Bordene er dækket i Teltet Elevmødedagen.

blev der holdt en Række Taler, af den afgaaede og den nylvalgte Formand, cand. Nissen, en norsk Præst Nordheim, der var paa Besøg, af Bygmester Olsen, Kaptajn Hansgaard o. fl. Om Aftenen, da Vejret havde bedret sig, fremviste vore Sommerelever gamle Folkedanse ude paa Græsplænen under Frk. Borups og Frk. Vandalls Ledelse. Det var i det hele en god Dag, som vi var meget glade for.

Jeg kan maaske i denne Sammenhæng anbringe en lille Meddelelse om et andet Elevstævne, der ganske vist blev holdt tidligere paa Sommeren. Vi har haft særlig mange Elever fra Vestjylland, ikke mindst fra Ringkøbing Amt. Dette har

medført, at der fremkom Ønske om, at vi engang imellem kunde samles med gamle Elever et eller andet Sted i Ringkøbing Amt. I Aar havde det lille Udvalg, som ordner disse Møder, indbudt til en Sammenkomst paa Rydbjerg i Vuling. Det er en gammel Gaard med en stor Have. Her modtog man Kristi Himmelfartsdag gæstfrit ca. 120 gamle Antvorskovelever fra Ringkøbing Amt. Fru Laursen, Laursen og jeg deltog i Sammenkomsten, og Laursen og jeg

En Udflugt til Hellig Anders Høj Sommeren 1927.

talte. Ogsaa den Dag tænker vi paa med Glæde. Jeg har hørt en liden Fugl synge om, at et lignende Møde næste Aar skal holdes i Vemb.

Og mens jeg er ved Elev-Sammenkomster, maa jeg jo hellere med det samme omtale et andet Møde, ogsaa i Jylland. I September var jeg i Sdr. Hygum for at tale i Ungdomsföreningen. Vore gamle Elever der paa Stedet havde da indbudt gamle Antvorskov-Elever fra den nærmeste Omegn til et Møde om Eftermiddagen. Og trods øsende Regn var der samlet henved 50 gamle Elever. Vi havde en hyggelig og god Eftermiddag med hinanden.

Men jeg vender igen tilbage til Sommerens Begivenhe-

der. Elevmødedagen er Sommerens bedste Festdag, men der er en anden Dag i Sommerens Løb, som vi ogsaa gerne vil have skal lyse med lidt festlig Glans. Det er Skolens Sommerfødselsdag. I Aar faldt den paa en Lørdag, men vi fejrede den af forskellige Grunde først Søndagen derpaa. Et stort Besøg fra Sverige faldt sammen med Fødselsdagen. Det er i Aar 15 Aar siden, min Kone tog Lærerindeeksamen fra Landskrona Seminarium, og hun og hendes Kammerater

Foran Skolen en Sommerdag.

har hidtil i stort Tal kunnet samles hvert femte Aar. I Aar skulde Sammenkomsten finde Sted her. Og kom der da 15 ærværdige svenske Lærerinder hertil den 15. Juli. Den følgende Dag var vi i Sorø, og om Aftenen var de svenske Lærerinder (ogsaa Fru Dael har Eksamen fra Landskrona) og hele Skolen Gæster paa Liselund. Vi legede og drak Chokolade, og til sidst samledes vi i den gamle smukke Have, der var festligt oplyst med Lys og kulørte Lamper. Den følgende Dag fejrede vi Skolens Fødselsdag. Om Aftenen glædede Fotograf Jørgensen og Frk. Borup os med Sang, vore Gæster sang svenske Sange, og vort Elevkor sang. Siden i Spisestuen lød vekselvis svenske og danske Taler, og sidst paa Aftenen samlede et Fyrværkeri os ude i Haven.

Den sidste Søndag i Juli havde vi Gymnastikopvisning og Udstilling af Haandarbejder. Mange af Elevernes Forældre gæstede os den Dag.

Og snart efter kom saa Afslutning og Afrejse. En Sommer med gode Minder var forbi.

Kort Tid efter rykkede Deltagere i Liselundmødet ind paa Skolens Værelser. Den 10. Aug. havde vi som Gæster ved et Kaffebord ca. 100 Deltagere i Hjemstavnskursuset i Sorø. Inden de under sagkyndig Vejledning saa Ruinerne af det gamle Kloster og Slot, samledes de her ved Kaffebordene. Her talte Kursusets Leder, Akademikasserer la Cour, Amt-

Udflugt til Reersø 2. Pinsedag 1927.

mand Koefoed, Seminarielærer K. Knudsen o. fl. Om Aftenen havde de sjællandske Ungdomsforeningers Lokalbestyrelser et Møde her under Formanden, Folketingsmand Arnth Jensens Ledelse.

Ved vort Efteraarsmøde — fra 16.—18. September — talte om Søndagen Højskoleforstander Rasmus Bording og jeg, om Mandagen Biskop Fønnesbech-Wulff og Stiftsprovst Hjortkær og om Tirsdagen igen Hjortkær og Professor Vilh. Andersen. De tre Aftener var der Oplæsning af Direktør Hejle (Bjørnson: En Fallit), Pastor Kjer (H. C. Andersens Eventyr) og Prof. Andersen (Blicher: En Landsbydegns Dagbog).

Ved Sommerskolens Slutning tog vi ogsaa Afsked med stud. theol. Sigurd Andersen, der i et Par Aar stiltfærdigt og trofast har røgtet sin Lærergerning her. Det var, da han rejste, hans Mening at tage til København for at læse videre.

Men han har siden maattet tage anden Bestemmelse og er nu Lærer ved Djurslands Højskole.

Og saa er jeg færdig med min Beretning. Det er vel kun Smaating, ydre Ting, der er fortalt om, men bag disse Smaabegivenheder ligger saa skjult Skolens daglige Arbejde og det væsentlige i Skolens Gerning.

Om nogle Dage begynder vi Vinterskolen. Vi har indmeldt et lignende Antal Elever som sidste Aar, ca. 120.

Og saa sender jeg fra Antvorskov Højskole de venligste Hilsener til alle gamle Elever.

Antvorskov Højskole, i Slutningen af Oktober 1927.

FRED. NØRGAARD.

MEDELELSER

AARSSKRIFTETS INDHOLD. Det første Bidrag er skrevet af Sognepræst Hansen-Lavind, der i nogle Aar af Skolens første Tid, mens Niels Eggert var Forstander, var Lærer her og boede i den Villa, som Thorvald Laursens nu ejer og bebor. — Ogsaa i Aar bringer Aarsskriftet et Par Artikler med Skildringer af Skolens nærmeste Omgivelser, Træk af Slagelse By's og Kirkers Historie. — De Billeder, der ledsager Artiklerne, er gengivne efter Fotografier, hvoraf de fleste er taget af Højskolelærer Karstensen, nogle af Fotograf Jørgensen, Slagelse, og Højskolelærer Vadgaard har selv paa Rejsen taget de Billeder, der illustrerer hans Rejseskildring. Gengivelsen af Grundtvigs Haandskrift til „Kirkeklokke! mellem ædle Malme" er fotograferet efter Aftryk i „Dansk Kirketidende" 1897.

MØDER 1928. Vort Sommermøde holdes Søndag den 17. Juni. Elevmødet 1928 bliver Søndag d. 1. Juli. Men de, der kommer allerede om Lørdagen, er meget velkomne. Om Søndagen begynder Mødet med en Gudstjeneste paa Liselund Kl. 10. Vort Efteraarsmøde holdes d. 16., 17. og 18. September.

ELEVMØDET den 3. Juli 1927 var godt besøgt, idet ca. 500 gamle Elever havde givet Møde. Som sædvanlig blev der afholdt Generalforsamling, hvor Regnskabet blev oplæst og énstemmig godkendt. Ved Bestyrelsesvalget blev Johannes Henning, Lem, nyvalgt, medens de øvrige Valg var Genvalg. Bestyrelsen bestaar saaledes nu — foruden ovennævnte af: Gunner Andersen, Venslev, Frk. Erna Nielsen, Mesinge, Fru Margrethe Larsen, Ringe, Frk. Margrete Jensen, Langeland, Vognmand L. K. Nielsen, Roskilde, og Frk. Egedie Øster, Samsø. Til Revisorer valgtes Hans Petersen, Lamdrup, og Landbrugskandidat Karl Kristensen, Slotsbjergby.

Umiddelbart efter Generalforsamlingen blev der holdt Bestyrelsesmøde, og da den hidtidige Formand nægtede at modtage Genvalg,

blev Frk. Margrete Jensen, Stengade, Tullebølle, Langeland, valgt til Formand, og Gunner Andersen, Venslev, valgtes til Næstformand. — Bestyrelsen genvalgte Lærer Niels Karstensen som Foreningens Sekretær.

GENNEMSNITSALDER. Paa Vinterskolen 1926—27 var Elevernes Gennemsnitsalder $20\frac{1}{3}$ Aar, paa Sommerskolen 1927 $20\frac{1}{12}$ Aar.

LÆRERKREDSSEN. Følgende Lærere og Lærerinder virker ved Skolen: Højskolelærerne Vendelbo Jørgensen, Erik Balslev Nissen, N. Karstensen, Thorvald Laursen, Halvor Vadgaard, Gymnastiklærer Johannes Kristensen og Forstander Fred. Nørgaard, Lærerinderne Frk. Marie Borup, Frk. Marie Christensen, Fru Gerda Nørgaard og Frk. Sørine Vandall.

FØLGENDE Blade og Tidsskrifter er fremlagte i Skolens Læsestue: Sorø Amtstidende, Sorø Amts Dagblad, Vestsjællands Folkeblad, Aalborg Amtstidende, Aarhus Amtstidende, Assens Amts Avis, Fyns Tidende, Hejmdal, Holbæk Amtstidende, Holstebro Dagblad, Horsens Folkeblad, Kalundborg Folkeblad, Maribo Amtstidende, Ringkøbing Amts Dagblad, Ringsted Folketidende, Roskilde Dagblad, Samsø Folketidende, Sydvestsjælland, Vestkysten, Østsjælland Folkeblad, Dansk Ungdom, Dansk Folkestyre, Højskolebladet, Mælkeritidende, Vort Landbrug o. fl.

NYE BØGER. Højskoleforstander J. M. Jensen har paa Woels Forlag udsendt en Bog om Walther Rathenau (98 S.), Højskolelærer Thorvald Laursens Sangbog, „Danske Sange”, er udkommen i 3. Udgave, og Forstander Fred. Nørgaard: „Danmark fra 1864 til Nutiden” i 2. Udgave, begge paa Aschehougs Forlag.

EN HILSEN. Vi vil gerne med dette Aarsskrift bringe Antvorskov Højskole en Tak for de halvtredie Aar, vi var med i Arbejdet. Samtidig sender vi en venlig Hilsen til alle Eleverne fra disse Aar.

Vi rejste, fordi der blev kaldt fra en Arbejdsplads, vi kendte og holdt af.

Aslaug og Jens Marinus Jensen.

BIDRAG, der ønskes optaget i Aarsskriftet 1928, sendes inden 1. Juli 1928 til Forstander Nørgaard.

HENVENDELSER angaaende Aarsskriftets Forsendelse og Meddelelser om Ændringer i Medlemmernes Adresse sendes til Elevforeningens Kasserer og Sekretær, Højskolelærer N. Karstensen. Man bør samtidig opgive det Aar, man var Elev paa Skolen. Elevforeningens Postkonto er Nr. 11593.

DETTE Aarsskrift er trykt i 2200 Eksemplarer.

ELEVBESØGET
PAA
ANTVORSKOV HØJSKOLE 1926—27.

	Vinteren 1926—27	Sommeren 1927
Under 18 Aar var	7	7
Mellem 18 og 25 Aar var	115	123
Over 25 Aar var	5	2
Fra Købstæder var	2	0
Amtsunderstøttelse havde	32	46
Børn af Gaardmænd var	94	86
— - Husmænd	22	31
— - Haandværkere	4	6
— - Købmænd	1	1
— - Lærere	2	2
— - andre	4	6
Paa Højskole for har været	4	1
- Efterskole har været	20	7
Fra Sorø Amt var	25	13
- det øvrige Sjælland, Moen og Samsø	45	43
- Fyn	16	17
- Lolland-Falster	3	5
- Nørrejylland	35	52
- Sønderjylland	3	2
Ialt . . .	127	132

ELEVERNES NAVNE OG HJEMSTED

VINTERSKOLEN 1926—27.

1. Gudmund Andersen, Højbjerg, Kagerup.
2. Anders P. Andreasen, Vennebjerg, Lønstrup.
3. Ejnar Rostgaard Andersen, Københoved, Skodborg.
4. Eilif Andersen, Højsted, Følleslev.
5. Aage Chr. Bay, Næsby v. Str., Slagelse.
6. Niels Chr. Kr. Bjørnkær, Spjald, Brejning.
7. Ejner Bruun, Johannehøj, Bække.
8. Asger Bruun, Ellingegaard, Ullerslev.
9. Harald Anker Bønnebæk, Bønnebæk, Sdr. Bjerge.
10. Heinrich Chrestensen, Sværdrup, Øsby.
11. Ernst Christensen, Velling, Ringkøbing.
12. Martin Christensen, Harrested, Sludstrup.
13. Johannes Christensen, Sønderød, Ruds-Vedby.
14. Niels Christensen, Høgsbro, Vedsted.
15. Arne Christensen, Hjedding, Ølgod.
16. Frode Christensen, Bjerre, Fuglede.
17. Hans P. Christiansen, Ordrup, Hvalsø.
18. Jens Christiansen, Vejlsiggaard, Troldhede.
19. Povl Didriksen, Sønderby, Borre.
20. Viggo Eriksen, Klint, Nykøbing Sj.
21. Kaj Erlandsen, Bygum, Læsø.
22. Fritjof Falk, Aagerup, Kalundborg.
23. Holger Fischer, Andebølle, Bred.
24. Niels Hansen Friis, Haundrup, Pederstrup.
25. Niels Galsgaard, Ulfborg.
26. Ejner Graversgaard, Stadil, Tim.
27. Niels Gros Meyer, Korsør.
28. Carl Hansen, Næs Skole, Vordingborg.
29. Sigvald Hansen, Aavang, Asnæs.
30. Vagn Hansen, Sædder, Thureby.
31. Hans Hansen, Vestkær, Gaarde.

32. Gerhard Hansen, Rynkeby.
33. Christian Hansen, N. Højrup, Skamby.
34. Hans P. Hansen, Gaarde.
35. Villads Hansen, Tjepperup, Holbæk.
36. Hans Hansen, Pederstrup, Lou.
37. Povl Hansen, Elverdam, Tølløse.
38. Harald Tyge Hansen, Fraugde, Marslev.
39. Viggo Hemmingsen, Sømark, Borre.
40. Alfred Jacobsen, Rødtofte, Vordingborg.
41. Henry Jacobsen, Alkestrup, Thureby.
42. Knud Jensen, Erdrup, Boslunde.
43. Tormod Jensen, Kallehavegaard, Langeskov.
44. Sigurd Bech Jensen, Dallykkegaard, Pillemark.
45. Viggo Jensen, Bøgebjerggaard, Faarevejle.
46. Olaf Johs. Jensen, Rynkeby.
47. Bøje Jensen, Ho, Oxbøl.
48. Olaf Jensen, Kildegaard, Ølstykke.
49. Thorvald Jensen, Klint, Nykøbing Sj.
50. Erik Jensen, Kollekolle, Vig.
51. Christian Jensen, Jordløse, Svebølle.
52. Jens Torkild Jensen, Dalby, Gørlev.
53. Rasmus Jensen, Egeslevlille, Tjæreby.
54. Gunnar Jespersen Jensen, Oreby, Sdr. Bjerge.
55. Karl Jensen, Kongstrup, Kalundborg.
56. Magnus Jørgensen, Skivholme, Skovby.
57. Povl Lundsgaard Jørgensen, Lundsgaard, Ullerslev.
58. Erik Knudsen, Hylstrup, Fjenneslev.
59. Alfred Korsholm, Stadil, Tim.
60. Johannes Kristensen, Morud.
61. Laurits Kristiansen, Skæve, Dybvad.
62. Svend Larsen, Brandelev.
63. Jens Reinhard Larsen, Mosbjerg, Tolne.
64. Aage Larsen, Herslev, Roskilde.
65. Niels Larsen, Aarby By, Kalundborg.
66. Lars P. Lundsgaard Larsen, Tarup, Pederstrup.
67. Karlo Larsen, Bakkegaard, Skellebjerg.
68. Niels P. Larsen, Tyvelse By, Vrangstrup.
69. Ove Larsen, Aasø, Glumsø.
70. Aage Larsen, Bjørnstrup, Kalundborg.
71. Johannes Larsen, K. Stillinge, Slagelse.
72. Søren Lausten, Ø. Vedsted, Ribe.
73. Ejnar Leth, Aabo, Ormslev.
74. Povl Lindersgaard, Lund, Rødvig.
75. Magnus Madsen, Lindegaard, Hørve.

76. Harald Madsen, Skovby, Mølby.
77. Niels Mejnertsen, Trønninge, Regstrup.
78. Arne Møller, Ørbæk.
79. Helge Navne, Keldstrup, Slagelse.
80. Karl Nielsen, Gerlev, Slagelse.
81. Harald Nielsen, Rosted, Slagelse.
82. Axel M. Nielsen, Ho, Oxbøl.
83. Olav Nielsen, Strandgaard, Borre.
84. Hans Helge Nielsen, Tvedegaard, Borre.
85. Lars Frandsen Nielsen, Salling, Vindblæs.
86. Peter Nielsen, Kisserup, Hvalsø.
87. Andreas Nielsen, Plejerup, Grevinge.
88. Holger Nordendahl, Bjergby, Erslev, Mors.
89. Lars P. Nøhr, Østermark, Stege.
90. Harald Olsen, Neble, Boslunde.
91. Ludvig Olsen, Uggerløse.
92. Emil Olsen, Uggerløse.
93. Oscar Ovesen, Brøndum, Løgstør.
94. Hans Jørg. Petersen, Horslunde.
95. Viggo Pedersen, Lundbakgd., Tranebjerg, Jyll.
96. Arnold Pedersen, Tjæreborg.
97. Johannes Pedersen, Allerup, Tjæreborg.
98. Hans Will. Pedersen, Sandby By, Vrangstrup.
99. Alfred Pedersen, Tollerup, Melby.
100. Henning Petersen, Stenmagle, Nyrup.
101. Johannes Petersen, Arløse, Sandved.
102. Chr. Schelde Petersen, Taulov.
103. Tormod Petersen, Tersløse, Dianalund.
104. Herman Petersen, Lerager, Ris, Jelling, Vejle.
105. Axel Petersen, Sundbylille, Frederikssund.
106. Kristian Povlsen, Hejedegaard, Faxe.
107. Jens P. Povlsen, Fjellerup.
108. Peter Rasmussen, Ulstrup, Kalundborg.
109. Holger Rasmussen, Hørve.
110. Rasmus Rasmussen, Tved, Svendborg.
111. Jørgen Rasmussen, Gaarde.
112. Jørgen Rasmussen, Tyelse, Slagelse.
113. Niels Ravn, Agrtrup Skov, Sdr. Bjert.
114. Anders Sig. Siggaard, Muldbjerg.
115. Halvor Skaaning, Nørballe.
116. Helge Sørensen, Drigstrup, Kerteminde.
117. Niels P. Sørensen, Stude, Forlev.
118. Anders Sørensen, Bildsø, Slagelse.
119. Thorvald Steffensen, Fraugde, Marslev.

120. Axel Thomsen, Veerst.
121. Karl Thomsen, Vemmelev, Forlev.
122. Niels P. Thomsen, Lund, Rødvig.
123. Frederik Thomsen, Toldbodgade, Nykøbing F.
124. Arne Truelsen, Sdr. Farup, Ribe.
125. Arne Wincentzen, Rettestrup, Lou.
126. Sigurd Yde, Hundborg, Sjørring.
127. Frits Zeuthen, Vesterø, Læsø.

SOMMERSKOLEN 1927.

1. Emma Andersen, Ø. Hornum, Støvring.
2. Ellen Andersen, Føvling Skole, Føvling.
3. Esther Andersen, Nyraad Andelsmejeri, Nyraad.
4. Else Andersen, Taars, Sakskøbing.
5. Andrea Andreasen, Sonnerup, Nykøbing Sj.
6. Laura Arentzen, Emb, Mors.
7. Asta Bach, Røgen, Sporup.
8. Olga Blichfeld, Laasby Mark, Laasby.
9. Anna Christensen, Harrested, Sludstrup.
10. Johanne Christensen, Sønderby, Holmsland.
11. Clara Christiansen, Rosted, Slagelse.
12. Gertrud Clausen, Lakkendrup, Gudme.
13. Marie Daugbjerg, Sdr. Nissum, Ulfborg.
14. Marie Eriksen, Venge, Skanderborg.
15. Benedicte Fabricius, Bøvling, Faare.
16. Anna Friis, Holme, Viby, Jylland.
17. Johanne Frøsig, Jedsted, Gredstedbro.
18. Else Galsgaard, Velling, Ringkøbing.
19. Stinne Galsgaard, Velling.
20. Lise Galsgaard, Velling.
21. Adelheid Grube, Stoense, Snøde, Langeland.
22. Agnete Grøftehauge, Ellerup, Gudme.
23. Karen Hansen, Hylagergaard, Haudrup.
24. Marie Hansen, Simmerbølle, Langeland.
25. Johanne Hansen, Raunbjerg, Olstrup.
26. Solveig Hansen, Søggaard, Firhøj.
27. Esther Hansen, Nordbæksgaard, Kværkeby.
28. Margrethe Hansen, Rynkeby.
29. Karen Hansen, Veterslev, Vrangstrup.
30. Karen Hansen, Rosted, Slagelse.

31. Marie Hansen, Gislev.
32. Ingeborg Hansen, Kalby, Olstrup.
33. Mary Hansen, Stenagergaard, Ousted, Lejre.
34. Karen Hansen, Lillevang, Maale, Kerteminde.
35. Olga Hansen, Lundby, Tjæreby.
36. Ingeborg Hansen, Buske, Herlufmagle.
37. Hilda Hansen, Grønbjerg.
38. Marie Hansen, Risby, Lundby.
39. Kirstine Hansen, Aardestrup, Støvring.
40. Anna Hjortshøj, Birkholm, Ørting.
41. Anna Hoberg, Fruerlund, Kjellerup.
42. Nanna Hollesen, Linderum Skole, Sindal.
43. Maren Husted, Gredsted, Gredstedbro.
44. Klara Jensen, Roskilde Hvile, Roskilde.
45. Ingeborg Jensen, Egtved.
46. Hertha Jensen, Brordrup, Gadstrup.
47. Gudrun Jensen, Plejelt, Tikøb.
48. Erna Jensen, Tystrup, Fuglede.
49. Esther Jensen, Hvidebækgård, Fuglede.
50. Alma Jensen, Kalby, Olstrup.
51. Gudrun Jensen, Haarslev, Sandved.
52. Johanne Jensen, Haldagergaard, Fuglebjerg.
53. Elna Marie Jensen, Vorslunde, Give.
54. Petrea Jensen, Skovhusgaard, Kjellerup.
55. Astrid Jensen, Sædding, Nr. Nebel.
56. Olga Marie Jensen, Mosbjerg, Tolne.
57. Betty Jensen, Møllehus Toldsted, Tønder.
58. Elisabeth Jensen, Permelille, Samsø.
59. Andrea Jensen, Gaansager, Frifelt.
60. Gudrun Jensen, Flemming.
61. Anna Jensen, Viemose Mark, Viemose.
62. Martha Jepsen, Hømblund, Ribe.
63. Astrid Jessen, Sortebro, Vejstrup.
64. Meta Jakobsen, Raklev, Kalundborg.
65. Anna Kamp, Sønderby, Hee.
66. Gudrun Knudsen, Hersnap, Dalby.
67. Bodil Knudsen, Hastrup, Præstø.
68. Marie Dalsgaard Kristensen, Balle, Silkeborg.
69. Kristine Marie Kristensen, Aabolt, Flauenskjold.
70. Karen Kristensen, O. Vinding, Klarskov.
71. Gerda Kristoffersen, Mulstrup, Ringsted.
72. Kristiane Kulmbach, Jedsted, Gredstedbro.
73. Agnes Larsen, Andaks, Kalundborg.
74. Dorteia Larsen, St. Salby, Køge.

75. Martha Marie Larsen, Ulse Olstrup, Rønnede.
76. Laura Larsen, Hovlund, Slude.
77. Magna Larsen, Stubberup, Borre.
78. Else Larsen, Hølkerup, Braade.
79. Maren Lilholt, Ny Hvidegaard, Hjørring.
80. Ingrid Lundgaard, Aagerup, Kalundborg.
81. Valborg Lundsgaard, Findinge, Espe.
82. Karen Madsen, Buske, Herlufmagle.
83. Petra Madsen, Vivild, Allingeaabro.
84. Julie Mortensen, Dianalund.
85. Karen Møller, Højbjerg, Rødkjærbro.
86. Anna Møller, Grundfør, Hinnerup.
87. Olga Nielsen, Ramsøgaard, Gadstrup.
88. Esther Nielsen, Stenbjerggaard, Aastofte, Asnæs.
89. Laura Nielsen, Hyllerslev.
90. Dagny Nielsen, Lund, Rødvig.
91. Anna Nielsen, Solbjerg, Havrebjerg.
92. Ingeborg Nielsen, Aasø, Glumsø.
93. Else Nielsen, Bøvling, Faare.
94. Nikoline Nielsen, Vils, Mors.
95. Kirstine Nielsen, Hyllede, Fakse.
96. Johanne Nielsen, Ansager.
97. Else Nielsen, Grundfør Mark, Hinnerup.
98. Marie Nielsen, Badstrup, Lyng.
99. Mary Olsen, Beldringe.
100. Dagmar Olsen, Enderslev, Haarlev.
101. Anna Pedersen, Alrune, Stadil, Tim.
102. Elna Pedersen, Fejø, Bandholm.
103. Valborg Pedersen, Hølv Damgaard, Marslev.
104. Gerda Pedersen, Vindinge, Roskilde.
105. Anna Pedersen, Rousthøje, Varde.
106. Karen Pedersen, Vilkestrupgaard, L. Skensved.
107. Ella Pedersen, Torpegavn, Høng.
108. Ingrid Petersen, Tjørnelunde, Høng.
109. Karen Petersen, Ellegaard, Sandby, Vrangstrup.
110. Esther Petersen, Banely, Kølstrup.
111. Thyra Emilie Petersen, Kullerup, Ellested.
112. Elly Agnete Petersen, Spjellerup, Karise.
113. Anna Marie Petersen, Hulepile, pr. Simmerbølle.
114. Inger Marie Petersen, Saunte.
115. Olga Rasmussen, Idagaards Skov, Slagelse.
116. Klara Rasmussen, Vanthore, Nysted.
117. Annette Rasmussen, Elmehøj, Staunsholt, Birkerød.
118. Anne Rue, Sdr. Næraa, Aarslev.

119. Anna Skov, Blirup, Haldrup.
  120. Anne Skytte, Vilslev, Gredstedbro.
  121. Esther Skytte, Hillestrup, Sdr. Ørslev.
  122. Gunild Svendsen, Munkerup, Dronningmølle.
  123. Karen Sørensen, Ejstrupholm.
  124. Louise Sørensen, Hvilsted Vestergaard, Odder.
  125. Petrea Sørensen, Rydbjerg, Velling.
  126. Nanna Sørensen, Mejlvang, Hjortshøj.
  127. Ellen Marie Sørensen, Aistrup, Malling.
  128. Inger Sørensen, Østofte, Ryde.
  129. Karen Søndergaard, Baarse, Lundby.
  130. Johanne Vestergaard, Tvis.
  131. Kirstine Vestergaard, Skjellerup Mark, Hobro.
  132. Gudrun Vestergaard, Gøttrup, Farsø.
-

Regnskab for Antvorskov højskoles elevforening

for året 1926—27.

INDTÆGT	Kr.	Øre	UDGIFT	Kr.	Øre
Beholdning	358	95	Opkrævninger	72	10
Medlemsbidrag	2758	00	Porto	637	00
Forst. Nørgaard betalt for årsskrifter . .	137	50	Understøttelser (sommerskolen)	220	00
Forskelligt	22	00	— (vinterskolen)	575	00
Renter	28	10	Kassererens løn	100	00
			Årsskriftets trykning	1181	65
			Kartotekasse	10	00
			Forskelligt	2	85
			Indestår i sparekassen	497	02
			— på girokonto	1	85
			Kontant beholdning	7	08
	3304	55		3304	55

Antvorskov, den 14. juni 1927.

Niels Karstensen.

Ovenstående regnskab er af undertegnede revideret og intet fundet at bemærke. Den elevforeningen tilhørende sparekassebog er i overensstemmelse med regnskabet. Der indestår for tiden i sparekassen 497,02 kr.

Havnelev, den 21. juni 1927.

Martin Jensen.

Margrethe Christensen.

INDHOLD

	Side
H. P. HANSEN-LAVIND: Et Ungdomsvenskab	3
THORVALD LAURSEN: Nogle Træk af Slagelse By's Historie	10
SIGURD ANDERSEN: Kirkerne i Slagelse	16
FRED. NØRGAARD: Kirkeklokke! mellem ædle Malme	23
HALVOR VADGAARD: En Ferietur pr. Motor	33
FRED. NØRGAARD: Har Højskolen svigtet sin nationale Op- gave?	38
FRED. NØRGAARD: Aaret, der svandt	44
Meddelelser	59
Elevbesøget paa Antvorskov Højskole 1926—27	62
Elevernes Navne og Hjemsted	63
Regnskab for Antvorskov Højskoles Elevforening	70
